ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

Ижтимоий-сиёсий шаҳар газетаси

Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлаган

№ 67 (8. 496) ◆ 1994 йил 8 июнь, чоршанба ◆ Сотувда эркин нархда

ТАШРИФ НИҲОЯСИГА ЕТДИ

Корея Республикаси Президенти Ким Ен Самнинг мамлакатимизга давлат ташрифи ниҳоясига етди. Ҳар икки мамлакат раҳбарлари алоҳида таъкидлаганларидек, ташриф сермазмун ва самарали бўлди. Ким Ен Сам рафиқаси билан 6 июнь куни Тошкентдан жўнаб кетди.

Ташриф дастурига кўра, Тошкент аэропортида юксак мартабали меҳмонни кузатиш маросими бўлди. Ўзбекистон ва Корея Республикалари байроқлари кўтарилди. Ҳар икки давлат мадҳиялари янгради. Шундан сўнг Ким Ен Сам Ислом Каримов ҳамроҳлигида фахрий қоровул сафи олдидан ўтиб, самолётга кўтарилди.

Тошкент аэропортида Президент Ислом Каримов журналистларнинг саволларига жавоб берди.

— Ким Ен Сам билан бўлиб ўтган суҳбатлар ва музокаралардан катта қониқиш ҳосил қилдим, — деди мамлакатимиз раҳбари. — Имзоланган ҳужжатлар ҳар икки мамлакат халқи манфаатларига хизмат қилиши шубҳасиз. Корея Президентининг юртимизга ташрифи ўзаро ҳамкорликнигина эмас, халқларимиз ўртасидаги дўстона алоқаларни ҳам янги поғонага кўтаради.

Юксак мартабали меҳмонни кузатиш маросимида Ўзбекистон Республикаси Бош вазири А. Муталов, ташқи ишлар вазири С. Саидқосимов, Корея Республикасининг Ўзбекистондаги фавқулодда ва мухтор элчиси Се Ген И иштирок этдилар.

(ЎзА).

ПРЕЗИДЕНТ ИСЛОМ КАРИМОВНИНГ ЎЗБЕКИСТОН МАТЛУБОТ ЖАМИЯТЛАРИ УЮШМАСИ XVIII ҚУРУЛТОЙИ ҚАТНАШЧИЛАРИГА

ТАБРИГИ

Муҳтарам матлуботчилар!

Сизларни Ўзбекистон Матлубот жамиятлари уюшмасининг навбатдаги қурултойи очилиши билан табриклайман.

Ушбу анжуман мустақил Ўзбекистонимиз иқтисодий ислоҳотларнинг янги босқичига дадил қадам қўйган даврда ўтмоқда. Бозор муносабатлари шаклланаётган, ишбилармонлик ва ташаббускорлик рағбат топаётган бугунги кунда қишлоқ аҳолисига савдо хизмати кўрсатишни яхшилаш учун барча имкониятлардан тўлиқ фойдаланишни тақозо этади. Кооператив мулкни бошқа мулк шаклларига айлантириш, матлубот жамиятлари уюшмаларининг ички хўжалик муносабатларини такомиллаштириш бугунги куннинг долзарб вазифасига айланди.

Айни пайтда Ўзбекбирлашув тизими қишлоқ аҳолисини озиқ-овқат ва саноат моллари билан таъминлаш ва товар ресурсларини кўпайтириш мақсадида тижорат ишларини тубдан яхшилашга ва савдо эркинлигини мустаҳкамлашга алоҳида эътибор бериши зарур.

Ички бозорни хилма-хил ва сифатли моллар билан тўлдириш учун матлубот жамиятларимиз Ҳамдўстлик мамлакатларида ва хорижда ташкил этган савдо уйлари фаолиятини кучайтириш ва маҳаллий ишлаб чиқариш корхоналари самарадорлигини ошириш талаб этилади.

Шунингдек, халқаро кооператив уюшмага аъзо бўлган мамлакатлар билан товар айирбошлаш операциялари ҳажмини кескин ошириш ҳам катта аҳамиятга эгадир.

Қадрли дўстлар!

Қурултой ишига муваффақият, қурултойнинг барча қатнашчиларига сиҳат-саломатлик, мустақил Ўзбекистонимиз ривожини таъминлаш ва халқимиз фаровонлигини ошириш йўлида қилаётган ишларингизда катта ғайрат ва муваффақиятлар тилайман.

Бугунги кун нафаси

РЕСПУБЛИКАМИЗДА

● Кеча Тошкентда республика матлубот жамиятлари уюшмасининг XVIII қурултойи бўлди. Ўзбекистон Президенти Ислом Каримовнинг қурултой қатнашчиларига табригини республика Бош вазирининг ўринбосари М. Усмонов ўқиб эшиттирди. Қурултойда «Ўзбекбирлашув» бошқаруви ва назорат органлари тузилди. Б. Абдуғаниев «Ўзбекбирлашув» бошқаруви раиси этиб сайланди.

● Бош вазир Абдулҳошим Муталов 6 июнь куни мамлакатимизда меҳмон бўлиб турган Японияning Фукусима префектураси губернатори Сато Эйсако бошчилигидаги делегацияни қабул қилди. Бу маросимда Бош вазирнинг ўринбосари М. Қорабоев, Тошкент шаҳар Ҳокими А. Фозилбеқов иштирок этдилар.

● Кеча Тошкентда «Ташқи заём операцияларини бошқариш масалалари» мавзуида халқаро семинар иш бошлади. Унда Жаҳон банки, БМТнинг савдо ва тараққиёт бўйича конференцияси, Буюк Британия ва Туркиянинг молия соҳаси мутахассислари, Албания ҳамда Марказий Осиё мамлакатларининг банк тизими вакиллари иштирок этмоқдалар.

● Асакадаги прицеп заводи ўрнида бунёд этилаётган «ЎзДЭУавто» Ўзбекистон — Жанубий Корея қўшма корхонасида дастгоҳ, ускуна ва мосламаларни ўрнатишга киришилди. Бу ерда келгуси йилнинг август ойидан «Дамас» микроавтобуслари, октябрь ойидан эса «Тико» енгил машиналари ишлаб чиқарила бошланади.

● Андижонда қишлоқ физкультурачиларининг биринчи республика спартакиадаси бўлиб ўтди. Унда андижонликлар биринчи, Тошкент вилояти вакиллари ва наманганликлар эса иккинчи ва учинчи ўринларни эгалладилар.

ҲАМДЎСТЛИКДА

● Бугун Киевда Россия билан Украина ўртасида Қора денгиз флоти тақдири юзасидан музокараларнинг навбатдаги босқичи бошланади.

● Душанбеда жамоат тартибини сақлаш мақсадида ҳарбийлар, шу жумладан бу ердаги Россия чегарачилари, Миллий хавфсизлик хизмати ва Ички ишлар маҳкамаларининг биргаликдаги патруллик қилишлари йўлга қўйилди.

● Россияда бугуннинг ўзида қарзга ботган 30 та, шу жумладан Москванинг ўзида 20 га яқин корхона сотиладиган корхоналар рўйхатига киритилди. Умуман бу рўйхатда 1,5 мингтага яқин ана шундай корхона бўлиши мўлжалланяпти.

● Украина Президенти Леонид Кравчук бир кунлик ташриф билан Харьковда бўлди. У бу ерда қишлоқ хўжалик машинасозлик корхоналарининг раҳбарлари билан учрашди. Бу ташриф унинг сайловолди кампанияси доирасида бўлди.

● Кеча Қозоғистонда Франция кунлари бошланди.

● Кеча Москвадаги банклараро валюта биржасида АҚШ 1 долларининг қиймати 1940 рублга тенг бўлди.

ХОРИЖДА

● Ригада Литва билан Латвия бош вазирлари икки давлатнинг Болтиқ денгизидан ўтадиган чегарасига аниқлик киритиш мақсадида музокаралар ўтказмоқдалар.

● Хориж мамлакатларига қарз берувчи «Париж клуби» деб аталадиган ташкилот билан Россия ўртасида Россиянинг етти миллиард доллар миқдоридаги қарзини тўлаш муддатини кечиктириш тўғрисида бир битимга келинди.

● Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Бош ассамблеясининг 37-сессиясида бошқа масалалар қатори космик фазодан фойдаланиш муаммолари ҳам кўриб чиқилади.

● БМТ мутахассисларининг фикрича, ҳозирги пайтда қурол ва ҳарбий техника сотиб олиш бўйича жаҳон мамлакатлари ўртасида Ҳиндистон биринчи ўринни эгаллаб турган экан. Бу мамлакат кейинги тўрт йил давомида 12,2 миллиард долларлик ҳарбий техника сотиб олди.

● Америка Қўшма Штатларида кейинги ўн беш йил ичида камоқхоналардаги маҳбуслар сони уч бараварга ошиб, ҳозирги пайтда 1 миллион нафардан ортиқ кишини ташкил этади. Бу кўп жиҳатдан мамлакатда гиёвандликка қарши кескин кураш олиб борилаётганлиги билан изоҳланади.

● Хитойнинг ТУ-154 самолёти фалокатга учраши оқибатида 160 киши ҳалок бўлди.

● Америка Қўшма Штатларида космик фазога парвозларни бошқариб турадиган янги зал ишга туширилди. Унинг қурилишига 350 миллион доллар маблағ сарфланди.

Бугунги кун нафаси

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ ҲУРМАТЛИ ИСЛОМ АБДУҒАНИ ЎҒЛИ КАРИМОВ ЖАНОБИ ОЛИЙЛАРИГА

Сиз, ҳурматли жаноб олийларига Ҳаж сафарига муяссар бўлган барча ҳожилар номидан самимий ташаккур билдиришга рухсат бергайсиз. Айни вақтда маълум этамизки, барча ҳожилар кўрсатилган енгиллик ва моддий ёрдам учун Сиздан чексиз миннатдордирлар. Ўзбекистонлик зиёратчилар Каъбаи муаззамада, Арофот ва Минода бўлган вақтларида Сиз муҳтарамга узоқ умр ва савоб ишларингизда муваффақиятлар тилаб дуода бўлдилар ва мустақил Ватанимиз халқларига бахт-саодатлар тиладилар.

Аллоҳ таологa шукрлар айтиб, мамнуният билан хабар қиламизки, Сиз муҳтарамнинг олий буйруғингиз билан Ҳаж сафарини ўтказиш ҳайъати яхши ва самарали ишлагани сабабли ҳожиларга Маккада истиқомат учун тегишли шароитлар яратилди. Сафар давомида улар орасида ўзаро аҳиллик ва иттифоқлик ҳукм сурди ва натижада Аллоҳнинг амрини бажариб, буюк маънавий озуқа олиб қайтдилар. Саудия Арабистони раҳбарияти ҳам Ўзбекистон вакилларига эътибор билан қаради.

Мовароуннаҳр мусулмонлари идорасининг раиси ва камина қирол Фаҳд ибн Абдулазиз қабулида бўлиб, ул зотга Сиз — муҳтарам Президентимиз номидан салом етказганимизда, мамнуният билан қабул қилдилар ва ўзларининг Сиз жаноби олийларига ҳам саломларини етказишимизни сўрадилар.

Янги тайинланган Ҳаж ишлари вазири Маҳмуд ибн Муҳаммад Сафар жаноблари бизни қабул қилди ва икки марта зиёратга таклиф этди, ўзбекистонлик ҳожиларнинг ҳол-аҳволидан бохабар бўлиб турди.

Аллоҳ таологa шукрлар бўлсинки, бу йил ҳожиларга мумкин қадар яхши шароитлар яратишга интилдик. Бу саъй-ҳаракатлар натижасида ҳожиларимиз зиёратларни талаб даражасида ва сидқидилдан адо этиб қайтдилар.

Соғлиқни сақлаш вазирлиги томонидан юборилган беш нафар врачимиздан ҳам ҳожилар мамнун бўлдилар.

Макка ва Мадинада яшаётган ҳамюртларимиз ҳам бу йилги Ҳаж маросими уюшқоқлик билан батартиб ташкил қилингани учун Сиз муҳтарамдан ва Ҳаж сафарини ўтказиш ҳайъатидан миннатдор бўлдилар. Улар Ўзбекистон байроғи остида ўлтириб, Оллоҳга шукрлар айтиб, кўзларида ёш билан юртимиздаги барча биродарларига саломлар йўлладилар.

Абдуғани АБДУЛЛАЕВ, Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Диний ишлар қўмитаси раиси.

Тадбиркорга омад ёр

«МАРҲАБО»ДА ИШЛАШЯПТИ

ШАҲРИМИЗДАГИ «Марҳабо» ҳиссадорлик жамияти хайрли ишга қўл урди. У 10-ҳунар-техника билим юртини ўз оталиғига олиб, ёш мутахассисларни иш билан таъминлашда уларга яқиндан ёрдам кўрсатмоқда.

— Ёшлардан иш талаб қилишдан олдин уларга мукаммал билим бериш керак. Ана шундагина улар келгусида сифатли маҳсулот чиқара оладиган ва замонавий технологиялар билан ишлайдиган бўлиб чиқадилар, — дейди «Марҳабо» ҳиссадорлик жамияти раҳбари Роза Калян. — Ҳозирги бозор иқтисодиёти шароитида ишлаб чиқариш раҳбарлари бу масалани тўғри англаб етишлари керак. Шуни ҳисобга олиб талабалар амалий машғулот билан шуғулланишлари учун цех-лаборатория ташкил этдик. У ерда ўқувчилар чангютгич, музлатгич, кир ювиш машиналарини таъмирлаш имкониятига эга бўладилар.

— Кўрсатилаётган оталиқ ёрдамидан беҳад мамнунмиз, — дейди билим юрти раҳбари Одил Мусаев. — Ўқувчиларимиз яратилган бу имкониятлардан тўлиқ фойдаланиш мақсадида дарсларга катта иштиёқ билан қатнашмоқдалар.

Билим юртида таҳсил олган болаларнинг 90 фоизи «Марҳабо»да меҳнат қилишмоқда.

Корхона билан билим юрти ўртасидаги бундай алоқа ҳар томонлама фойдали бўляпти. Ўқувчилар малакали мутахассислардан пухта билим олиш билан чекланмай, аҳолига маиший хизмат кўрсатиш борасида ҳам ўз тажрибаларини синаб кўришмоқда.

Талабаларнинг юқори малакали касб эгаси бўлишларида С. Азимов, С. Бондарь, И. Абдураҳмонов, У. Раҳимбобоев, Д. Рустамов, Б. Патхуллаев ва А. Зеляновлар каби мураббийларнинг ҳиссаси катта.

Гавҳар САЪДИЕВА.

СУРАТЛАРДА: ёш чилангар-механик Саидмурод Азимов (юқорида) музлатгични янада сифатли таъмирлаш истагида меҳнат қилмоқда. «Марҳабо» ҳиссадорлик жамияти таъмирлаш цехининг моҳир ишчиларидан (чапдан ўнгга) 4-тоифали чилангар Абдутолиб Собирхўжаев ва бригадир, 6-тоифали чилангар-таъмирловчи Сергей Медведевлар таъмирлаш ишлари билан банд.

Виктор Багаев олган суратлар.

ХАЛҚАРО АНЖУМАН АРАФАСИДА

ЮНЕСКО 1994 йилни халқаро оила йили деб эълон қилгани кўпчиликка маълум. Шу муносабат билан дунёнинг кўплаб мамлакатларида турли тадбирлар ўтказилмоқда. Шулардан бири — 9 июнь куни Тошкентда ўз ишини бошлайдиган «Аёл, оила ва жамият» мавзуидаги халқаро конференциядир. Ўзбекистон хотин-қизлар қўмитаси «Соғлом авлод учун», «Экосан» Халқаро жамғармалари, Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг мамлакатимиздаги ваколатхонаси ва «Маҳалла» хайрия жамғармасининг мазкур тадбирни ўтказиш ҳақидаги ташаббуси республика Вазирлар Маҳкамаси томонидан маъқулланиб, махсус қарор қабул қилинди.

Анжуман арафасида иштирокчиларнинг дастлабки гуруҳи — Америка Қўшма Штатлари, Покистон, Хитой ва тунислик хотин-қизлар Тошкентга етиб келдилар. Франция, Россия, Озарбойжон ва Марказий Осиёдаги қўшни мамлакатлардан ҳам меҳмонлар кутилмоқда.

Конференцияни ўтказиш ташкилий қўмитаси бир қанча тадбирлар режасини тайёрлаб қўйди. Иштирокчилар икки кун давомида хотин-қизларнинг оилада ва жамиятда тутган ўрни билан боғлиқ долзарб масалаларни муҳокама қилиш, ўзаро тажриба алмашиш баробарида республикамиз аёлларининг турмуш шароити, меҳнат фаолияти билан танишадилар. Гуруҳларга бўлиниб, Ўзбекистон болалар жамғармасида, «Шарқ гули» акционерлик жамиятида, «Қизил тонг» ишлаб чиқариш бирлашмасида бўладилар, республика «Она ва бола» марказини бориб кўрадилар.

Нуфузли анжуман республикамизда соғлом авлодни камол топтиришга, оила, оналик ва болаликни муҳофаза қилишга, аёллар орасида ишбилармонликни ривожлантиришга хизмат қилиши шубҳасиз.

● «Аёл, оила, жамият» мавзуидаги халқаро хотин-қизлар анжуманига бағишланган махсус саҳифа материалларини «Оқшом»нинг 3-бетида ўқийсиз.

«ЎҚУВЧИЛАР ЭКОЛОГИК ТОЗАЛИК УЧУН»

МАЪЛУМКИ, Халқаро «Экосан» жамғармасининг ташаббуси билан атроф-муҳит тозалиги ва экология 10 кунлиги ўтказилмоқда. Шу муносабат билан Сергели туманидаги маданият ва истироҳат боғида «Ўқувчилар экологик тозалик учун» деб номланган қизиқарли тадбир ўтказилди.

Тадбирнинг қизиқарли бўлиши учун жониворларнинг кўргазмаси ташкил этилди. Унда тумандаги барча мактабларнинг ўқувчилари иштирок этдилар. Алоҳида ўрнак кўрсатган болаларга кўкракка тақадиган нишонлар, фахрий ёрлиқлар, дипломлар топширилди.

Сергели туманида катта саноат корхоналари жойлашган бўлиб, уларнинг ҳар бири имкон қадар мана шундай тадбирларни ўтказишда ўз ҳомийликларини аямаётирлар. Шулардан бири «Иккиламчи қора металл» ҳиссадорлик корхонасидир.

— Халқаро «Экосан» жамғармаси ташаббуси билан олиб борилаётган бундай тадбирлар уюштирилиб турар экан, унга биз ўз ҳомийлигимизни аямаймиз. Жамғарманинг ҳар бир ибратли ишини қўллаб-қувватлашга тайёрмиз, — дейди корхона раҳбари В. К. Кузнецов.

Ўзбекистон Халқ демократик партияси туман кенгаши, ёшлар ташкилоти, туман халқ таълими бўлими тадбирларни ўтказишда бош-қош бўлишмоқда. «Экосан» жамғармасининг ташаббуси билан шаҳримизнинг бошқа истироҳат боғларида ҳам шунга ўхшаш тадбирлар ўтказилиб, унда иштирок этган ўқувчиларга совға-саломлар ҳадя этилмоқда.

Мурод АЛИЕВ.

Ватанга хизмат—муқаддас бурч

ҲАР ТОМОНЛАМА ФОЙДАЛИ МУЛОҚОТ

ТОШКЕНТ шаҳар ҳокимлигининг мажлислар залида пойтахт чақириқ комиссиясининг навбатдаги йиғилиши бўлиб ўтди. Унда ёшларни баҳорги-ёзги ҳарбий хизматга чақириш ишларининг бориши ҳақидаги масала кўриб чиқилди. Йиғилишни шаҳар Ҳокимининг ўринбосари Шуҳрат Жалилов олиб борди.

— Кейинги пайтларда турли сабабларга кўра ҳарбий хизматдан бўйин товлаётган ёшларимизнинг учраётганлиги кишини ташвишга солади, — дея сўз бошлади пойтахт мудофаа ишлари бўйича бошқарманинг бошлиғи Ў. Ҳасанов. — Бунда айниқса айрим ота-оналарнинг болаларини ҳарбий хизматга юбормаслиқ учун турли баҳоналар ва йўллар излашларини қандай баҳолаш мумкин, ахир?

Бундан ташқари армияга кўмаклашувчи «Ватанпарвар» жамиятини тамомлаб ҳайдовчи, алоқачи, телефончи ва бошқа мутахассисликларни эгаллаган болалар ўқишни битиришлари билан «касал» бўлиб қолишяпти.

Сўнг Тошкент шаҳар Ҳокимининг ўринбосари, шаҳар чақириқ комиссиясининг раиси Шуҳрат Жалилов сўзга чиқиб, жумладан шундай деди:

— Ёшларимиз ўртасида тарбиявий, улар онгига миллий-ватанпарварлик туйғуларини сингдириш ишлари суст олиб борилаётганини таъкидлаб ўтиш жоиз. Туман чақириқ комиссияларининг фаолияти аксарият ҳолларда мавсумий бўлиб қоляпти. Ваҳоланки, ёшлар билан доимий равишда ишлаш, уларни ҳарбий хизматга мунтазам равишда тайёрлаш, маҳаллаларда, ташкилотларда тарбиявий, ҳарбий-ватанпарварлик ишларини кучайтириш лозим. Бундан ташқари ёшларни ҳарбий хизматга кузатиш тадбирларини юқори даражага кўтариш, уни мазмунан бойитиш, камтарона бўлса ҳам совғалар ташкил қилиш керакки, бу ҳар бир ёш ўсмирнинг ҳаётида унутилмас кун бўлиб қолсин.

Мажлисда шаҳар чақириқ комиссиясининг аъзоси, пойтахт Соғлиқни сақлаш бош бошқармаси бошлиғининг ўринбосари И. Ҳошимов тиббий комиссиянинг иши, жумладан, яқинда ташкил этилган тиббий эксперт комиссиясининг дастлабки фаолият натижалари хусусида тўхталиб ўтди.

Йиғилишда шаҳар прокурорининг ўринбосари Б. Нурмуҳамедов, Собир Раҳимов тумани чақириқ комиссиясининг раиси Ш. Пўлатов, Чилонзор туман чақириқ комиссиясининг раиси Б. Хўжаев, А. Икромов туман чақириқ комиссиясининг раиси Б. Ғойипов, Юнусобод туман чақириқ комиссиясининг раиси Р. Қурбонов ва бошқаларнинг ҳисоботлари ҳам тингланди. Улар маҳаллаларда болаларни чақириққа жалб этиш борасида қилаётган ишлар ҳақида тўхталиб ўтишди. Шунингдек чақириқнинг ўтказилишига халал бераётган айрим камчиликлар таҳлил қилинди. Чақириқ ишига маҳалла фаоллари, оқсоқолларни янада кўпроқ жалб этиш лозимлиги, муқобил хизматни ташкил этишга катта эътибор билан қараш кераклиги алоҳида таъкидланди.

Йиғилишда Ўзбекистон Республикаси Президенти девонининг масъул ходими Б. Қосимов қатнашди ва сўзга чиқди.

Дилшод ИСРОИЛОВ.

Суратли ахборот

АЛОҚАЛАР УЧУН МУСТАҲКАМ ЗАМИН

ТОШКЕНТДА Ўзбекистон Рассомлар уюшмасининг «Ҳамер» халқаро алоқалар маркази, «Тсомпос Гроуп» фирмаси ҳамда Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси қошидаги «Ўзбошқурилишёғочсаноат» томонидан грек маҳсулотлари савдо-кўргазмаси очилди.

Кўргазма очилишида сўзга чиққан «Тсомпос Гроуп» фирмасининг бош директори Тсомпос Периклис кўргазмада ўндан ортиқ фирманинг маҳсулотлари — дори-дармонлар, саноат моллари, эркаклар ва аёллар учун мўлжалланган уй-рўзғор ва оилада асқотадиган маҳсулотлар ўрин олганлигини таъкидлаб ўтди.

Биз Ўзбекистон Рассомлар уюшмасининг кўргазмалар залида маҳсулотлари намойиш этилаётган айрим фирмаларнинг раҳбарларини суҳбатга тортдик.

● Константинос Пентафрангас, Ремедина ҳиссадорлик жамияти фирмасининг бош директори:

— Фирмамиз дори-дармон чиқаришга ихтисослашган. Бу йилдан барча асбоб-ускуна, жиҳозларимизни Европа андозаларига мослаштириш учун бутунлай янгиладик. Ҳозир фирмамиз турли хапдорилар, кукун ва суюқ дорилар, мазлар чиқармоқда. Бу Ўзбекистонга илк ташрифимиз. Ва биз учун янги мамлакат, унинг фармацевтика саноати, дори-дармонларга бўлган талаб-эҳтиёжини ўрганиш катта қизиқиш туғдирмоқда.

● Жулия Манта, Хеллинина ҳиссадорлик жамияти вакили:

— Биз кўргазмага эркаклар ва аёллар учун пардоз-андоз буюмлари, упа-эликлар келтирдик. Албатта бугунги Ўзбекистон бозори билан танишувимиз келгусида ҳамкорлик қилишимиз учун пухта замин яратади.

Эътибор АББОСОВА.

СУРАТЛАРДА: Греция маҳсулотлари кўргазмасидан лавҳалар.

Вячеслав Зарубин олган суратлар.

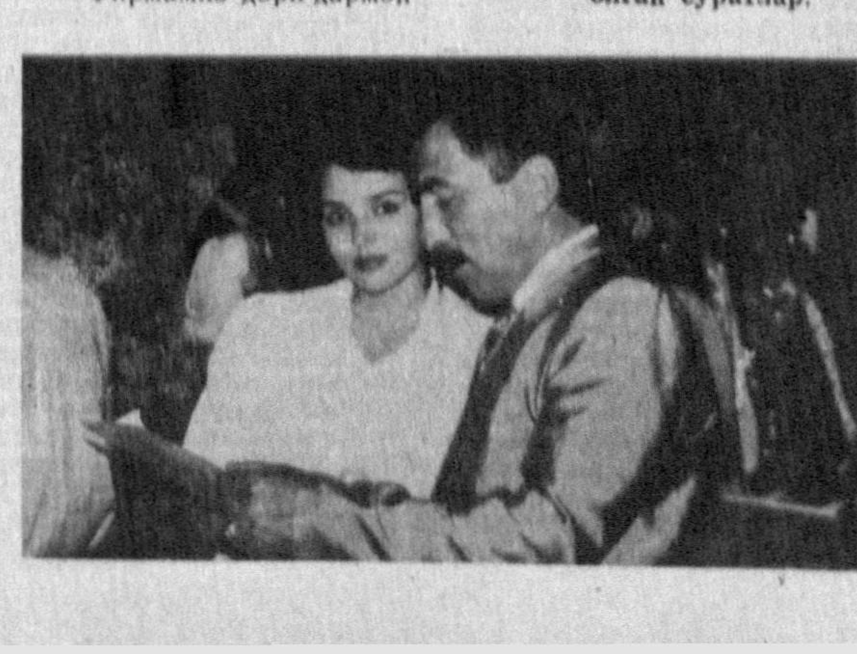

Диққат, Ғалабанинг 50 йиллигига бағишланган танлов

СЎНМАС ШОН-ШУҲРАТ

● 1995 йил 9 майда 1941—1945 йиллардаги урушда фашизм устидан қозонилган Ғалабага 50 йил тўлади.

Ана шу шонли сана шарафига «Тошкент оқшоми» газетаси таҳририяти фахрийлар ташкилотлари уюшмаси шаҳар кенгаши ҳамда «Совпластитал» қўшма корхонаси билан биргаликда газета жанрининг (очерк, корреспонденция, репортаж, суҳбат) энг яхши ижод намуналари учун «Сўнмас шон-шуҳрат» шиори остида танлов эълон қилади.

Танловга юбориладиган материалларда ўзбекистонликларнинг 1941—1945 йиллардаги фашизмга қарши курашда кўрсатган меҳнат қаҳрамонликлари, уларнинг фидокорликлари, мардлик ва жасорати, Ватанга чексиз меҳр-муҳаббати, миллатлараро дўстликка муқаддас туйғулари ёрқин ва чуқур акс эттирилиши керак. Танловга юбориладиган материалларда уруш ва меҳнат фахрийларининг шу кунлардаги турмуши, уларнинг орзу-ўй ва интилишлари, ёшларни юксак ахлоқий ва ўз ота-боболари каби она заминга фарзандлик садоқати руҳида тарбиялаш бўйича олиб бораётган фаол ишлари ҳам ҳар томонлама ўз ифодасини топиши даркор.

1941—1945 йиллардаги урушда фашистлар устидан қозонилган Ғалабанинг 50 йиллиги арафасида якунланадиган ушбу танловга журналистлар билан бир қаторда «Оқшом» газетаси муштарийларининг ҳам асарлари қабул қилинади.

Энг яхши публицистик мақолаларнинг муаллифлари ҳайъат аъзолари томонидан аниқланади. Ғолибларга қуйидаги мукофотлар таъсис этилган:

● 1-ўрин учун — 750.000 сўм-купон.
● 2-ўрин учун — 500.000 сўм-купон.
● 3-ўрин учун — 300.000 сўм-купон.
● Шунингдек ҳар бири 150.000 сўм-купон миқдоридаги бешта рағбатлантирувчи мукофот ҳам таъсис этилган.

Танловга юбориладиган асарларни (материаллар ҳажми машинкада икки оралиқда ёзилган ҳолда 5 саҳифадан ортиқ бўлмаслиги керак) қуйидаги манзилга: 700000, Тошкент шаҳри, ГСП, Матбуотчилар кўчаси, 32-уй, «Тошкент оқшоми» газета таҳририятига, «Сўнмас шон-шуҳрат» танловига деган белги қўйилган тарзда юборишингизни сўраймиз.

Танловга йўлланган асарлар таҳлил қилинмайди ва қайтарилмайди.

ТАНЛОВ ҚАТНАШЧИЛАРИГА ОМАД ЁР БЎЛСИН!

Бозор иқтисодиёти ва ҳаёт

ТУБ БУРИЛИШ ДАВРИ

«ФОТОН» собиқ Иттифоқдаги йирик корхоналардан бири ҳисобланарди. Иттифоқ тарқалиб кетгач ва айниқса конверсия жараёни бошлангач корхона асосий ҳомийси ва буюртмачидан маҳрум бўлди. Корхонанинг халқ эҳтиёжи моллари Россия, Украина, Беларусь ва бошқа мамлакатларда ўтмай қолди. Сабаби Россиядаги турдош корхоналар фурсатдан фойдаланиб «Фотон» ишлаб чиқарган маҳсулотнинг айнан ўзини тайёрлашга киришишди.

Хуллас, бирлашмада ишлаб чиқариш ҳажми ва суръати кескин пасайиб кетди, бир неча минг одам меҳнатининг маҳсули омборхоналарга йиғила бошлади. Хўш, бундай шароитда нима қилиш керак эди? «Фотон»дагилар ягона тўғри йўлни танлашди. Улар бугунги кун билан чекланмай, келажак сари дадил саъй-ҳаракат қилишди. Бозор талабларини ўрганиш, кафолатли буюртмалар олиш учун пойдевор яратиш мақсадида бирлашмада аввало маркетинг хизмати ташкил этилди. Корхонада юзага келган ишлаб чиқариш ва ижтимоий-маиший муаммоларни ҳал қилиш учун кенг кўламли комплекс дастур ишлаб чиқилди ва жорий этилди. «Фотон»нинг йиллар давомида анча-мунча маҳсулотидан «баҳраманд» бўлган Ҳамдўстлик мамлакатлари ва республикамиздаги шерикларга махсус сўров анкетаси юборилди. Мақсад — шериклар бирлашманинг қандай маҳсулотларига эҳтиёж сезишлари ва келажакда яна қандай маҳсулот олишдан манфаатдор эканликларини билишдан иборат эди. Натижада кутилгандан ҳам зиёда бўлди.

Корхона раҳбарияти лойиҳачиларга буюртмачилардан келган талаб-истакларни ҳисобга олган ҳолда ишланмалар тайёрлаш вазифасини қўйди.

Бугунги кунда «Фотон» истеъмолчиларга турли электрон техникасини тавсия этмоқда. Эътиборга молик томони шундаки, корхона тамғаси босилган буюмлар ҳамон сифати, айниқса пишиқ-пухталиги билан довруғ қозонмоқда.

Бирлашма Ғарбдаги тараққий этган мамлакатларда ахборот ниҳоятда қадрланишини назарда тутиб тижорат рисолаларига зўр берди. Охир-оқибат корхона ҳақида нафақат ўзимизда, наинки Ҳамдўстлик мамлакатларида, ҳаттоки иқтисодий жиҳатдан равнақ топган ғарб дунёси ва Японияда етарли ахборотга эга бўлишди. Бирин-кетин буюртмалар туша бошлади, ўзаро ҳамкорлик қилиш истагини билдирган хорижий фирма-компаниялар сони оша борди.

Лекин барча буюртмаларни ҳам бажариш осон эмас эди. Зарур, эҳтиёжманд буюмларни ишлаб чиқариш учун хом ашё ва материаллар тақчиллиги халал бера бошлади. Хўш, бундай шароитда қай йўлни тутиш мақсадга мувофиқ? Бирлашма тежамкорлик йўлидан борди. Илгари Россиядан келтириладиган зарур хом ашё ва бутлаш мосламаларини республикамизнинг ўзида тайёрлаш йўлга қўйилди. Хусусан Навоий ва Чирчиқ кимё комбинатлари билан ҳамкорликда тайёрланган пластмасса ва смоланинг янги турлари «Фотон»нинг жонига оро кирди.

Хуллас, ўтган йиллар «Фотон» ишлаб чиқариш бирлашмаси учун туб бурилиш даври бўлди. Айни палладa бирлашма бозор муносабатлари қонун-қоидаларидан келиб чиқиб танлаб олган янги усул асосида фаолият кўрсатиш ниятида. Бу негизда иложи борича халқ истеъмол буюмлари ишлаб чиқариш, хорижий технологияларни ўзлаштириш ва чет элликлар билан қўшма корхоналар тузишга асосланади.

Биргина корхона қошидаги «Нодира» илмий ишлаб чиқариш марказини олинг. Марказда ҳозирда бир ярим мингта телевизор ишлаб чиқарилаяпти. Ҳолбуки, мавжуд имкониятлар тўла ишга тушса, бундай ноёб техникадан беш мингтагача ишлаб чиқариш мумкин. Афсуски, Украина билан ўзаро тўловлар ўз вақтида амалга оширилмаганлиги сабабли марказ ҳаммуассиси — Днепропетровскдаги «Весна» концернидан шунга яраша бутлаш материаллари олишнинг иложи йўқ.

Бундан ташқари, «Фотон» негизида Япониянинг машҳур «Тошиба» фирмаси билан ҳамкорликда энг замонавий 6-авлод «ойнаи жаҳон» ишлаб чиқариш режаси пишиб етилувди. Кези келганда шуни таъкидлаш жоизки, бундай телевизорларни Россияда 1995 — 96 йилларда ишлаб чиқариш мўлжалланган, холос. Афсуски, етарли миқдорда валюта бўлмаганлиги учун ҳозирча бу ғояни кечиктиришга тўғри келди.

Бирлашма бош муҳандиси А. Н. Христичнинг фикрича, валютада кредит бериш механизмини дунё тажрибасига иложи борича яқинлаштириш лозим. Агар жаҳон тажрибасига назар ташлайдиган бўлсак, валюта ҳисобида қарз олиш учун тавсия этилаётган ғоя, лойиҳа ўз-ўзини оқласа кифоя. «Фотон»да ишлаб чиқарилган лойиҳалар Европа технология тараққиёти банки мутахассислари томонидан синчиклаб ўрганилган ва маъқулланган.

Бозор иқтисодиёти сари бораётган йўлимиз ғоят мураккаб. Бу йўлдан фақат ғайрат ва шижоат кўрсатган, ишбилармон ва тадбиркорларгина кўзлаган мақсадига эришади. «Фотон»даги ҳозирги ҳолат унинг келажаги порлоқлигини кўрсатиб турибди.

Толиб НУРМУҲАМЕДОВ.

Тошкент шаҳри ва вилояти: ҳамкорликнинг янги уфқлари

ҚЎЛ БЕРИШГАН ЖАМОАЛАР

Тошкент шаҳрининг Ҳамза тумани билан Тошкент вилоятидаги Бўка тумани ўртасида 1994 йил учун амалий ҳамкорлик шартномаси имзолангандi.

Шартномада кўрсатилишича Бўка туманидаги мавжуд 22 жамоа хўжалиги билан Ҳамза туманидаги 22 та саноат корхонаси, 19 та қурилиш ташкилоти, 17 транспорт бошқармалари ҳамкорлик қилиши борасидаги аниқ режа самара бера бошлади. Орадан қисқа вақт ўтишига қарамай ҳамзаликлар дадил ишни бошлаб юборишди. Бунга биз Ҳамза тумани ҳокими Ботир Юсупов билан бўлган суҳбатимизда яна бир карра ишонч ҳосил қилдик.

— 19 февраль куни Бўка туманининг бир гуруҳ фаоллари туманимизга ташриф буюриб, яқиндан танишиш билан бир қаторда ҳамкорлик шартномасини ҳам имзоладик. Ва тезлик билан ишга киришдик, — дейди Ботир Юсупович. — Иқтисодий, маданий-маиший, соғломлаштириш, ободонлаштириш, спорт ва бошқа турмушимиз учун энг зарур бўлган соҳалардаги кўмагимизни амалга оширишга киришдик. Биринчи галда туманимизнинг бир гуруҳ фаоллари ҳам Бўка туманида бўлиб қайтишди. Ҳақиқий оға-иниларча бамаслаҳат бошланган ишнинг дастлабки самараси чакки бўлмаяпти. Корхоналаримиз ичида энг йириги саналмиш Чкалов номидаги самолётсозлик ишлаб чиқариш бирлашмаси «Бўстон» жамоа хўжалиги учун қуюлтирилган сут ишлаб чиқарадиган кичик завод лойиҳасини тайёрлаб берди. Уни тиклаш ишларини ҳам шу корхонанинг ўзи бошқаради. Тошкент дон маҳсулотлари комбинати «Туркистон» жамоа хўжалигига қорамоллар учун озуқани нормадагидан 20 тонна ортиқча жўнатдилар. Ижарадаги «Ўзбек қоғози» корхонаси Азаматов номли жамоа хўжалигининг 20 турдан зиёд иш қоғозларини 50 минг нусхада босмадан чиқариб бериш билан бирга, қўшимча 5 тонна қоғоз ҳам жўнатдилар. Бунинг эвазига бўкаликлар шу корхонага 1 тонна гуруч беришди. Ёғ-мой комбинати «Бахмал» жамоа хўжалигига 1 тонна маргарин етказиб берди. Сунъий кир ювиш воситалари ишлаб чиқариш бирлашмаси Тимирязев номли жамоа хўжалигида очиладиган пойабзал цехи учун 200.000 сўмлик материал (хом ашё)ни элтиб берди. Шампан заводи мутасаддилари ўз корхоналарига қурилиш материаллари нечоғли зарур бўлишига қарамай «Ачамайли» жамоа хўжалигига 5 тонна қувурни ўз вақтида етказиб берди. Бу 4,5 миллион сўмлик хом ашё демакдир. «Лола» фирмамиз эса Ражабов номли жамоа хўжалигига 500.000 сўмлик табиий хом ашёдан тайёрланган хинадан бердилар. Кўзга кўринарли ишлардан яна бири Тошкент тажриба-таъмирлаш механика заводи Жамбул номли жамоа хўжалигига 2 миллион сўмлик двигателларни таъмирлайдиган эҳтиёт қисмларни жўнатди. Бу рўйхатни яна давом эттириш мумкин. Чунки ҳар бир жамоа хўжалиги учун қурилиш ташкилоти, транспорт корхоналари ва ишлаб чиқариш бирлашмалари бириктилган. Юқорида айтиб ўтилганлар фақат биринчи чорак ҳисобида амалга оширилган ишлар, холос.

— Ботир Юсупович, кўриниб турибдики ҳамзаликлар енгни шимариб анчагина ишларни бажариб қўйишибди. Бўкаликларнинг ҳиммати қандай бўлади? Умуман йил давомида яна қандай ишлар қилишни режалаштиргансизлар?

— Туманимизда 2 та фирма дўкони ажратилиб, бу ерда Бўка туманидан келтирилган қишлоқ хўжалик маҳсулотлари сотилади. Етиштирилаётган маҳсулотларнинг барчасидан ҳамзаликлар ҳам баҳраманд бўлишади.

Йил давомида қиладиган ишларимизга тўхталадиган бўлсак Бўка туманида 3 минг тонна қишлоқ хўжалик маҳсулотлари сақланадиган омборхона тугалланиши керак. Бундан ташқари жамоа хўжаликларида мавжуд корхоналаримизнинг цехларини очиб кўплаб ишчилар учун иш жойи яратиб беришни ҳам мўлжаллаганмиз. Шунингдек пахта йиғим-терими мавсумида бўкаликларга техник воситаларни таъмирлашда ёрдам берамиз. Хуллас шаҳар билан қишлоқ ўртасидаги алоқаларни янада мустаҳкамлаш учун кучимизни аямаймиз...

Дарҳақиқат, шаҳримиздаги барча туманларнинг ўзаро ҳамкорлик алоқалари чамбарчас боғланиб, баҳамжиҳатлик билан иш кўрилса иккала томон учун ҳам фойда бўлиши муқаррар. Вилоят туманлари бу йил умумий ҳисобда 35.000 тонна картошка, 60.000 тонна пиёз, 15.000 тонна сабзи, 8.000 тонна узум ва яна бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари ҳамда сабзавотлар етказиб беришни ўз зиммаларига олишган. Булар орасида бўкаликларнинг ҳам катта улушлари бўлади.

Суҳбатдош Гулзода МАМБЕТОВА.

ХАЙРЛИ ИШЛАР

АҲОЛИНИНГ экологик маданиятини шакллантириш, атроф-муҳитнинг, ҳавонинг софлигини сақлаб қолиш мақсадида Халқаро «Экосан» жамғармаси хайрли ишларни амалга оширмоқда. Орол денгизи муаммоларининг дунё миқёсида кўтариб чиқилаётганлиги, вилоятлар бўйлаб «Экосан» саломатлик поездларининг уюштирилаётганлиги сўзимизнинг исботидир. Жамғарманинг шаҳар ва туманларда ўз бўлимлари таъсис этиляпти. Корхона ва ташкилотларда унинг бошланғич ташкилотлари тузилмоқда. Шуниси эътиборга лойиқки, корхона ва ташкилот раҳбарлари, фаоллар бу ишга хайрихоҳлик билан ёндошиб, жиддий киришмоқдалар. Пойтахтдаги бир қатор корхоналарда, жумладан «Малика», «Шарқ гули» бирлашмаларида «Экосан» жамғармасининг бошланғич ташкилотлари тузилганлиги мақтовга лойиқдир.

Шаҳримизнинг Собир Раҳимов, Шайхонтоҳур, Бектемир, Миробод, Акмал Икромов туманларида халқаро «Экосан» Халқаро жамғармасининг туман бўлимлари очилиши муносабати билан таъсис йиғилишлари бўлиб ўтди. Таъсис йиғилишларида «Экосан» Халқаро жамғармаси бош директори ўринбосари, профессор Э. Норматов, жамғарманинг Тошкент шаҳар бўлими директори Р. Ҳуқимовлар иштирок этиб, жамғарма фаолияти ҳақида маъруза қилишди.

— Экология ва саломатликни яхшилаш борасидаги ишлар янада жонланаётгани кишини қувонтиради,—деди профессор С. Норматов Шайхонтоҳур туман бўлимининг таъсис йиғилишида қилган маърузасида. —Чунки экологик тозаликни сақлаб қолиш, инсон ва табиат ўртасидаги яқин алоқани тиклаш, атроф-муҳитни ифлослантираётганларга нисбатан кескин чоралар кўриш узлуксиз давом этадиган ишлардир.

Эсонмурот АННАЕВ,

Халқаро «Экосан» жамғармасининг Шайхонтоҳур туман бўлими директори.

Ёшлар етакчилари

ИШОНЧ ЧЕГАРАСИ

ИШОНЧ. Нима ўзи бу? Атиги беш ҳарфдан иборат сўзнинг тасарруф ҳудуди нима билан ўлчанади? Жамоадошлар ишончини қозонмоқ учун нима қилмоқ керак? Бу саволларга «Миконд» заводи ёшларининг етакчиси Муаззам Алибоева фаолиятидан жавоб изладик.

Уч ойдан буён котибсиз қолиб фаолияти деярли тўхтаб қолган, аъзолари сони тобора камайиб бораётган Ёшлар Иттифоқининг «Миконд» заводидаги бошланғич ташкилотига раҳбарлик қилиш топширилганда Муаззам ишни нимадан бошлашни билмай боши қотди. Жонига завод ХДП бошланғич ташкилоти котиби бўлиб ишлаб юрган Шавкат Одилов оро кирди.

— Цехларни айланиб, — деди у, — ёшлар билан суҳбатлаш, уларнинг турмуши билан яқиндан таниш, қолаверса, ўзинг шу заводда неча йил давомида ишлагансан, демак корхонанинг кучли ва ожиз жиҳатларини яхши биласан. Дастлабки фаолиятингни бошлаб олиш учун шунинг ўзи етарли. Қолганини вақтнинг ўзи кўрсатади.

Муаззам ҳам шундай йўл тутди. Маълум бўлишича, завод ёшларининг энг долзарб муаммоси бўш вақтни мазмунли ўтказиш, дам олиш учун етарли шарт-шароит яратилмаганлиги билан боғлиқ экан. Шуни ҳисобга олиб у завод касаба уюшмаси билан баҳамжиҳат ҳолда ёшларга дам олиш уйлари, Чимён тоғларига йўлланмалар ажратишни ташкил этди. Таниқли санъаткорларнинг концертларига, театрларга жамоа бўлиб боришни йўлга қўйди. Ташкилот ҳисобидаги озми-кўпми маблағга дўконлардан ранг-баранг матолар харид қилиб, ўзи бичиб, цехлардаги қизларга тарқатиб уй хўжалиги учун зарур нарсалар, масалан, дастурхонлар тиктирди. Тайёр маҳсулотларни сотиб, тикувчи қизларга меҳнатига яраша ҳақ тўлади.

Аста-секин ёшларнинг ташкилотга, унинг жонкуяр сардори Муаззам Алибоевага бўлган ҳурмати, ишончи орта борди.

Илгари ҳувиллаб ётган ташкилот ихтиёридаги хона турли таклифлар, мулоҳазалар билан келадиган ёшлар сонининг ортиши билан гавжум бўлиб қолди.

— Эришаётган озми-кўпми ютуқларимизда завод касаба уюшмасининг, завод бош муҳандиси Вадим Инганаевнинг хизматлари айниқса катта, — дейди Муаззам, — ишчилар учун халқ истеъмоли моллари келтирилса, касаба уюшмаси раиси Ҳасан ака Маърифхўжаев биринчи навбатда мендан «Ёшларга бирон нарса керакми?» дея сўрайдилар. Бизга бўлган шундай диққат-эътибор заводимизнинг энг кенжа авлоди вакилларига телевизор, музлатгич, чангютгич, гилам каби уй-рўзғор буюмларини анча арзон нархда топиб бериш имконини берди.

Бугунги кунда «Миконд» заводи Ёшлар Иттифоқи бошланғич ташкилотининг бир ярим минг аъзоси бор. Уларнинг барчаси ўз етакчилари этиб Муаззам Алибоевани танлаганликларидан афсусланмайдилар, чунки унга ишонадилар.

Ишонч. Нима ўзи бу? Бу — ўз меҳнатинг, жонкуярлигинг, фидойилигинг билан ҳамнафасларинг орасида топган ҳурматинг. Бу сенинг уларга нисбатан бўлган самимийликка йўғрилган эътиборингдир. Зеро, мана шундай ўзаро иззату ҳурмат асосида қурилган ишончнинг чегараси бўлмайди.

Шаҳло ХАЛИЛОВА.

Касбини ардоқлаётганлар

«ЎЗМЕДА» ЛОБАРЛАРИ

«Чевар» ҳиссадорлик жамияти ишлаб чиқариш бирлашмаси қошида ташкил этилган ўзбек-хитой қўшма корхонаси «Ўзмеда»нинг иш бошлаганига ҳали кўп вақт бўлгани йўқ. Лекин шунга қарамай бу кичик корхона билан шартнома асосида ишлашни хоҳловчилар сони тобора ортиб бормоқда.

— Маҳсулотларимизнинг сифатли тикилиши ана шундай ҳамкорликда меҳнат қилиш истагида бўлганлар сонини кўпайтирмоқда, — дейди қўшма корхона раҳбари Матлуба Арслонова. — Ишчиларнинг яхши меҳнат қилишлари учун барча шарт-шароитларни яратиб берганмиз. Энг аввало кичик корхонада меҳнат қилишни истаганлар ўта маҳоратли ва билимдон тикувчилар бўлмоғи лозим. Ана шундагина жаҳон бозори талабидаги сифатли маҳсулотни тикиб бера олишимиз мумкин. Шунинг учун ҳам «Чевар»да меҳнат қилаётган ёш, тажрибали тикувчилар танлов ва шартнома асосида ишга қабул қилинадилар.

Ҳозир жамоамизда 76 та ишчи меҳнат қилмоқда. Хитойдан келган тўрт мутахассис дастгоҳларни ишлатиш ва иш жараёнини бизга тўла тушунтириш билан бирга бошқа кўплаб қимматли маслаҳатларини беришди. Ҳозир улар ўз юртларига жўнаб кетишган. Ишчиларимиз ва бошқа ходимларимиз ишни тўла ўзлаштириб олганлари учун ҳеч қийналишмаяпти. Ҳозирги бозор иқтисодиёти шароитига қарамай ҳиссадорлик жамияти мутасаддилари ва хитойлик ҳамкасбларимиз таъминот масаласидаги барча муаммолар ечимини топишяпти.

Корхонанинг фаолият кўрсатаётган тўртта потогида тўрт хил маҳсулот чиқади. Бир кунда ҳар бир поток 30—40 донадан, бир ойда эса 2,5 —3 минг донагача тикилган кийимлар харидорларга жўнатилади. Тайёр кийимларнинг ўлчовлари турли бўлганлиги учун унга сарф этилган мато қиймати ҳам ҳар хил. Бир ойлик маҳсулот ўртача 100—150 миллион сўмни ташкил этади. Ўтган биринчи чоракда жамоа 7 минг дона буюмни ўз шартномачиларига етказиб беришди. Бу 350 миллион сўмлик тайёр маҳсулот демакдир.

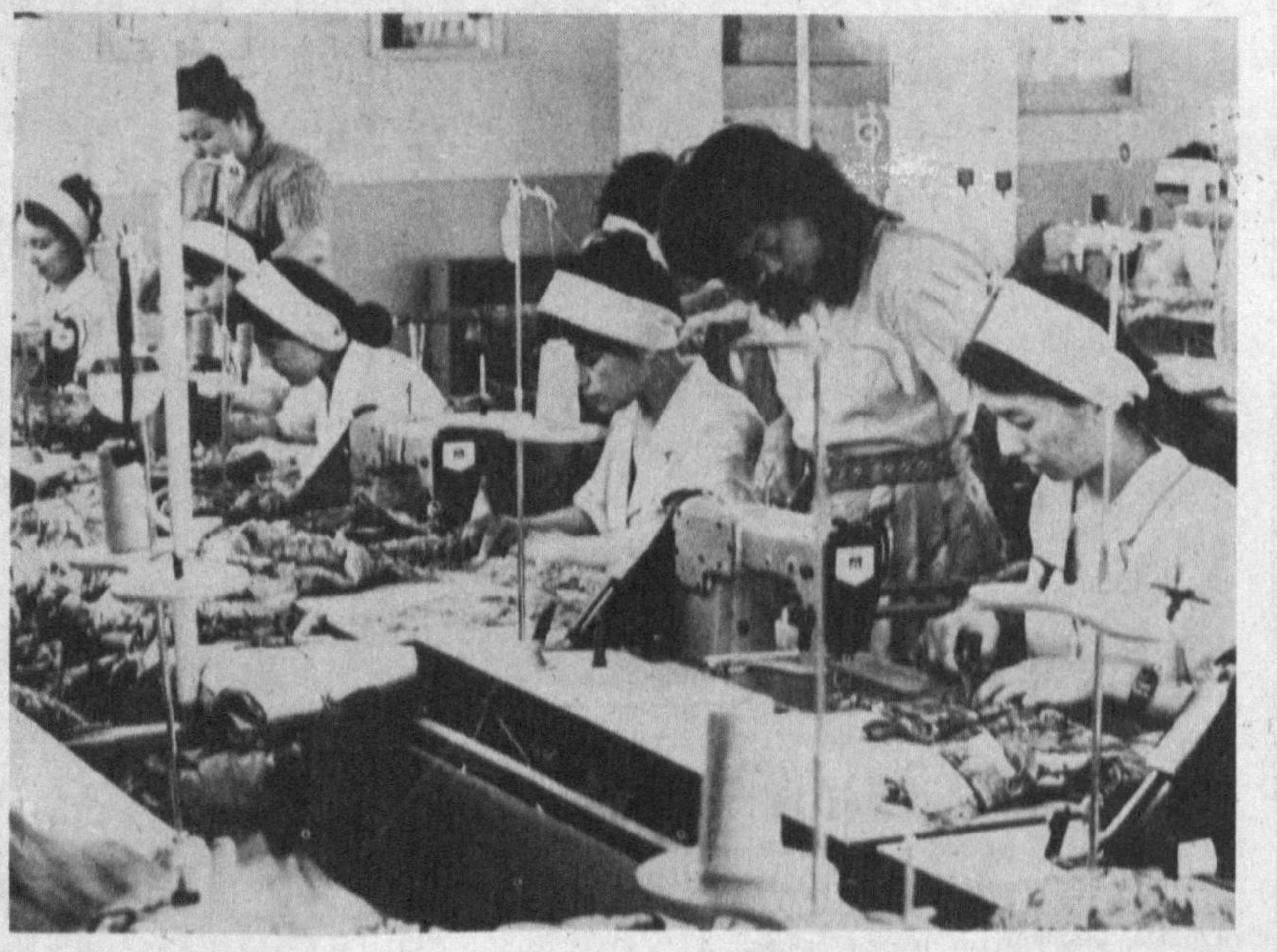

— Касбдошларимиз пишиқ-пухта маҳсулот тайёрлашади, — дейди корхона раҳбари сўзида давом этиб, — улар хом ашёнинг сифатига қараб туриб, улардан жуда бежирим ва ҳар қандай ёшдаги аёлларга мос кўйлаклар тикиб беришади. Айниқса бу борада модельер-технолог Рима Лин ҳаммага ўрнак бўлмоқда. У истагандан ҳам олий даражада турли ўлчовдаги моделларни яратиб бермоқда. Цехимиз фаолларидан Муҳаббат Эгамбердиева, бичиқчи Икром Саидов, тикувчиларимиздан опа-сингил Заҳро ва Шоира Нишонова ҳамда Мастура Ғуломовалар сифатли маҳсулот тайёрлашга бош-қош бўлишмоқда. Назоратчилар бўлими бошлиғи Озода Ханчиева эса тайёр маҳсулотлар сифатини синчиклаб текшириб бўлгачгина, уни харидорларга жўнатишга рухсат этади. Мана шундай уюшқоқлик, иноқлик ва тадбиркорлик билан қилинаётган меҳнатларимиз мустақил Ўзбекистонимизнинг иқтисодини ривожлантиришга ва равнақ топтиришга омил бўлаверади.

Гулчеҳра АБДУЛЛАЕВА.

СУРАТЛАРДА: «Ўзмеда» қўшма корхонасининг иш жараёнидан лавҳалар.

Козим Ўлмасов олган суратлар.

«БУЮК ИПАК ЙЎЛИ» БЎЙЛАБ

ЎЗБЕКИСТОН Республикаси Халқаро маданий-маърифий алоқалар миллий ассоциациясида ҳиндистонлик машҳур альпинист ва саёҳатчи майор Аҳлувалия бошчилигидаги илмий-маданий экспедиция аъзолари билан учрашув бўлиб ўтди. Экспедиция сафаридан кўзланган мақсад — «Буюк ипак йўли»даги тарихий ва маданий ёдгорликларни зиёрат қилиш, ўзбек халқининг урф-одатларини ўрганиш, республикада тиббиёт, геология, ботаника соҳаларида олиб борилаётган ишлар билан яқиндан танишишдир.

Учрашувда миллий ассоциация раиси Н. Ғойибов, «Ўзбекистон — Ҳиндистон» жамиятининг раиси Қ. Муҳамадалиев ва бошқалар иштирок этишди. Меҳмонлар экспедиция таркиби, унинг йўналиши, келгуси режалари хусусида сўзлаб бердилар.

Даврон НУРМАТОВ.

Меҳнат биржаларида

ЯҚИН КЎМАКДОШ

Ҳамза туманида қанчалар кўп корхона ва ташкилотлар бўлишига қарамай бўш иш ўринлари мавжуд. Шу боис меҳнат, аҳолини иш билан таъминлаш ва ижтимоий ҳимоя қилиш бўлими яқинда «Бўш иш ўринлари ва хизмат лавозимлари» ярмаркасини ўтказди. Унда 62 та корхона ва ташкилот, 3 та ҳунар-техника билим юрти иштирок этди. Иш қидирган 786 нафар ишсиз мурожаат этиб, 95 нафар киши ҳуқуқшунослардан маслаҳатлар олишга муваффақ бўлишди. Биз корхоналар ва ташкилотларнинг вакиллари ҳамда мурожаат этаётган фуқаролар билан суҳбатлашдик.

⊙ **Асад ЭШМОНОВ, «Тошқишлоқмаш» ишлаб чиқариш бирлашмасининг ходимлар бўлими бошлиғининг ўринбосари:**

— Туманимиз «Меҳнат биржа»сининг фаолияти кўплаб ишчиларга ёрдам бермоқда. Улар билан биз доимо ҳамкорлик қиламиз. Чунки биз учун керак бўлган айрим мутахассисликдаги кишилар баъзан бошқа жойда иш ахтариб юрган бўлишади. Ёки бўлмаса ҳозирги бозор иқтисодиёти шароитида хом ашёнинг камлиги туфайли ишлаб чиқаришда муҳандис-техниклар кўпроқ қисқаришга тушиб қолмоқдалар. Мана шундай вақтларда меҳнат биржаси орқали алоқада бўлиб, уларга ўз ёрдамимизни кўрсатамиз. Ҳар ойда нечта бўш иш ўринлари борлиги ҳақида маълумот бериб турамиз. Ўтаётган ярмаркада туманимиздаги корхона ва ташкилотларга қайси мутахассисликларга ишчилар кераклиги ҳақида жуда тўлиқ маълумот бериш билан бир қаторда, ўша ташкилотларнинг вакиллари ҳам иштирок этишди. Бундай юзма-юз мулоқот тез-тез ўтказилиб турилишини лозим деб ҳисоблайман.

⊙ **Барно ХОДИЕВА, шаҳар ўқув марказининг рўйхатга олиш ва касбга йўналтириш бўлими бошлиғи:**

— Бизнинг асосий мақсадимиз касбга йўналтириш ва қайта ўқитишдан иборатдир. Ўқув марказида таълим олаётганлар ўз олдига қўйган мақсади сари йўналишлар бўйича қисқа вақт ичида ўзга бир касбнинг эгаси бўлиб чиқадилар. Яна бир қулай томони шундаки марказимизга мурожаат этганлар бепул, қисқа муддат ўқитилади. 24 та касб бўйича таълим оладилар. Уларга стипендия ҳам берилади. Агарда талаба ўқишни охирига етказмай ташлаб кетса, унда у ўтган вақт учун жарима тўлайди. Шаҳримиздаги мавжуд 11 та меҳнат, аҳолини иш билан таъминлаш ва ижтимоий ҳимоя қилиш бўлимлари билан доимо ҳамкорликда ишлашимиз туфайли кўплаб иш ахтариб юрган ёшлар ҳамда касбини ўзгартирмоқчи бўлган мутахассислар ўз йўлларини топиб кетишмоқда.

⊙ **Алишер ҲУСАНОВ, ҳайдовчи:** — Аввал ҳам туманимиздаги 2-автокорхонада ишлаб кетган эдим. Маълум вақт ўтиб шу касбимда ишлашга иштиёқ туғилди. «Бўш иш ўринлари ва хизмат лавозимлари» борасида ўтказилган ярмарка ҳақидаги хабарни эшитиб келгандим. Айнан яна шу 2-автокорхонага ҳайдовчилар керак эканлиги ҳақидаги хабарни эшитиб севиниб кетдим. Корхона вакили ҳужжатларимни кўриб, зудлик билан расмийлаштиришни ва тезроқ ишни бошлаш лозимлигини уқтирди.

Ўтказилган ярмаркада 182 нафар ишсиз тумандаги корхона ва ташкилотларга йўлланма олишди. Компьютер ёрдами асосида шаҳар туманлари билан умумий ҳисоблаганда 13999 та бўш иш ўрин борлиги аниқланди.

Дилдора МАННОПОВА.

Мустақил юртимизга— етук мутахассислар

НУФУЗИ ОШАЁТГАН МАСКАН

● Глиэр номли ўрта махсус мусиқа мактаб-интернати республикамиздаги энг тўнғич билим юртларидан биридир. Ушбу даргоҳни 2000 нафардан ортиқ санъаткорлар битиришган. Улар орасида санъатшунослик доктори, профессор Ф. Кароматов, халқ артисти Д. Абдураҳмонова, техника фанлари доктори, профессор Д. Аҳмедов, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист Ф. Содиқовларни кўрсатиш мумкин. Мана шундай кишилар камол топган илм масканида қандай ишлар амалга оширилмоқда? Биз шу ҳақда гапириб беришни билим юрти директори Баҳодир Умаровдан илтимос қилдик.

— Ишни аввало бино, фан хоналарини таъмирлашдан бошладик. Мактабда пуфлаб чалувчилар бўлими ташкил этилди. Умумтаълим фанлари учун радиотехника аппаратлари, фонотекалар олинди, қироатхонага алоҳида хона ажратилди. Кутубхона китоб ва ноталар билан қисман бойитилди.

Мактабимиз биноси бундан 35 йил илгари қурилган бўлиб, 1984 йилгача иситиш системаси таъмирланмаганлиги туфайли яроқсиз ҳолга келиб қолган экан, иситгич ва сув йўллари янги қувурлар билан алмаштирилди. Шу тариқа ётоқхоналарнинг қиш даврида иситилишини таъминладик.

Шуни айтиб ўтиш зарурки, барча фанларни аъло баҳоларга ўзлаштираётган ўқувчи интернатга тўланадиган пулдан озод қилинади. Республика танловларида қатнашиб, ғолиб чиққан болалар эса билим даргоҳимизга имтиҳонсиз қабул қилинадилар. Уларга стипендия ҳам берилади. Масалан, О. Абдуллаева, Я. Белова ва М. Саутовлар ана шундай имтиёздан фойдаланишаяпти. Яқинда ўтказилган ижрочиларнинг республика танловида ўқувчиларимиздан Ю. Сайдалиев ва М. Саутовлар иккинчи ва учинчи ўринларни қўлга киритдилар.

Мустақиллик туфайли кўҳна маданиятимиз, санъатимиз, миллий қадриятларимиз тикланмоқда. Ҳар бир инсон аввало ўз элининг тарихи, удумларини билиши зарур. Ачинарлиси, шу пайтгача интернатда Европа бастакорлари ҳақида адабиётлар етарли, аммо ўзбек мусиқасига оидлари кам чоп этилган эди. Шуни эътиборга олиб, бундан икки йил аввал мақомчилар дастаси тузишга муваффақ бўлдик. Ушбу жамоага Тошкент Давлат консерваторияси ўқитувчиси А. Умаров раҳбарлик қилмоқда.

Маълумки, халқимиз бебаҳо маданий меросга, анъаналарга бой. Халқимизнинг севимли байрами Наврўзни кенг нишонладик. Бундан ташқари, бир неча йил давомида интернатимизда улуғ алломаларга бағишланган адабий кечалар ўтказилиб келинади. Хусусан, Заҳириддин Муҳаммад Бобур, Аҳмад Яссавийлар таваллудига бағишланган учрашувлар барчада катта таассурот қолдирди. Бундай тадбирларни уюштиришда Н. Ўрмонова, М. Ҳакимова каби муаллимларимиз фидойилик кўрсатишаяпти.

Мактабимиз яқин келажакда лицей-мактабга айланиши кутилмоқда. Бу — замон талаби. Бундай мактабнинг ўзига хос афзалликлари бор. Лицейни тамомлаган ўқувчиларга шаҳодатнома ўрнига диплом берилади. Маълумки, ҳамма битирувчилар ҳам олийгоҳларга киролмаслиги мумкин. Дипломга эга бўлган ўқувчи эса иш билан таъминланади.

Ёш авлодга таълим-тарбия беришни тўғри ташкил этиш, келажакда улар фаол, маънавий комил, етук мутахассис бўлиб етишишлари учун бугунги шароитда давлат бюджетидан ажратилаётган маблағнинг ўзи камлик қилади. Ўзбекистон Республикаси маданият ишлари вазирлиги қўлидан келганча ёрдам бермоқда. Шунга қарамай, мусиқа асбобларимиз етишмайди, эҳтиёт қисмлар йўқ. Мусиқа мактаб-интернатимизда етук санъаткорлар, фан арбоблари, педагоглар етишиб чиқишган. Бу маскан Тошкент Давлат консерваторияси негизи ҳисобланади. Лекин маблағ масаласида қийналаяпмиз. Шаҳримиздаги бақувват корхона ёки ташкилотлар ҳомийлик қилиб кўмаклашадилар, деган умиддамиз. Ўз навбатида жамоамиз ҳамкорлик қилаётган ташкилотда концертлар уюштирамиз, бадиий тўгараклар ташкил қилишга, фарзандларини ўқитишга кафолат берамиз.

Берилаётган таълим тарбиячиларга боғлиқ. Ўтган ўқув йилида 100 нафардан ортиқ муаллимлар билан меҳнат шартномаси тузилди. Зиёкорлар билими махсус комиссия томонидан аниқланди. Бу эса ўқув-тарбия борасидаги режаларимиз амалга ошишига ижобий таъсир кўрсатди.

Убайдулла ҚОДИРОВ суҳбатлашди.

МУСТАҚИЛЛИК ўзбек халқига тинчлик, эркинлик ва бахт-саодат олиб келди. Миллий урф-одатларимиз, маданиятимиз қайта тикланиб, ўтмиш меросимизни чуқур ўрганишимиз учун кенг йўл очилди. Буни маҳалламиз мисолида ҳам кўриш мумкин.

Кейинги икки йил ичида чиройли ва ҳашаматли қилиб қурилган маҳалла клуби ишга тушди.

Аёлларимиз узоқ вақтлардан бери орзу қилган болалар боғчаси ҳам бунёд этилиб, кичкинтойлар ихтиёрига топширилди. Хонадонларга табиий газ киритилиб, уй бекалари кўмир ёқиш азобидан қутулдилар. Буларнинг ҳаммаси туман ва шаҳримиз ҳокимликларининг бевосита раҳбарлиги туфайли амалга оширилди. Маҳалла аҳли, аёлларимизга кўрсатилаётган ғамхўрлик учун чексиз миннатдорчилик билдирмоқдалар.

«АЁЛ, ОИЛА, ЖАМИЯТ»

ЭРТАГА ТОШКЕНТДА ШУ МАВЗУДА ХАЛҚАРО ХОТИН-ҚИЗЛАР АНЖУМАНИ ОЧИЛАДИ

● Маълумки, 1994 йил Халқаро ЮНЕСКО ташкилоти томонидан «Оила йили» дея эълон қилинди. Жаҳон миқёсида кечаётгани каби республикамизда ҳам аёл, фарзанд, умуман оила масалалари жиддий эътибор талаб қиладиган даражага кўтарилди. Шунга кўра ўзбек аёлининг бугунги мавқеи, уни ўйлантираётган муаммолар хусусида Ўзбекистон Республикаси Фанлар академияси Иброҳим Мўминов номидаги фалсафа ва ҳуқуқ институти хотин-қизлар кенгашининг аъзоси, институтнинг ривожланиш ва билиш назарияси бўлими мудири, фалсафа фанлари доктори, профессор Маҳбуба Абдуллаева ўз фикр-мулоҳазалари билан ўртоқлашди.

— Маҳбуба опа, сиз олима сифатида аёлнинг асосий ўрнини қаерда деб биласиз?

— Аввало мазкур масалага шундай нуқтаи назардан ёндошиш керакки, аёлнинг оиладаги ва жамиятдаги мавқеини бир-биридан айри ҳолда тасаввур этиб бўлмайди. Аёл ўз фаолияти давомида бу иккала ўринни ўзаро узвий боғлаб туради. Конституциямизда ҳам оила жамиятнинг ячейкаси дейилган. Масалан, бола тарбиясида асосий оғирлик аёл зиммасига тушади. Аммо фарзандни дунёга келтириш билангина аёлнинг бурчи тугамайди, балки энг масъулияти ва асосий вазифа бўлган бола тарбияси ҳали олдинда турган бўлади. Гўдакни вояга етказиш учун эса аёл маънавий бой, ҳаёт тажрибасига эга бўлиши лозим. Бу эса унинг жамиятдаги мавқеининг қай даражада бўлишига боғлиқ. Айни пайтда аёл ўз фарзандининг ҳақиқий инсон бўлиб етишишини ўйлаб иш тутади. Демак, аёл хоҳлайдими-йўқми оила ва жамият ҳаётида иштирок этади. Ҳамма гап унинг ўз вазифасини қай даражада бажаришида.

— Бугунги кунга келиб жаҳонда оила муҳофазаси масаласига жиддий эътибор берилиши мақбул топилганини қандай изоҳлайсиз?

— Жаҳон афкор оммаси инсоннинг фаровон ҳаёт кечириши учун аввало оиладаги шароит яхши бўлиши лозимлигини тушунди. Айни пайтда аёл киши, хоҳ у ўзбек бўлсин, хоҳ француз ёки япон аёли бўлсин, унинг муаммолари бир-бирига ниҳоятда ўхшаш: у ҳимояга муҳтож муборак зот. Шунга кўра, бутун жаҳонда мазкур муаммони ҳал этиш аёлнинг маънавиятини бойитишдан бошланаётгани бежиз эмас. Зеро, Нодирабегим, Увайсий, Зебуннисо, Тўмарис каби тарихий шахслар аслида аёллари ўқимишли, маънавий бой бўлган замонда яшаганлар.

ҲАЁТИМИЗ ЧАРОҒБОНЛАРИ

— Сизнинг тасаввурингизда бугунги ўзбек аёли қандай бўлиши керак?

— Биринчи навбатда аёлларимизнинг маънавий бой бўлишларини, нафақат миллий меросимиздан, балки умуминсоний қадриятлардан хабардор бўлишларини истардим. Зеро, ўз қобиғига ўралган ҳолда инсон мукаммал шахс бўлолмайди. Қолаверса, ўз халқининг маданий меросини авлоддан авлодга ўтказишда асосий ролни аёл ўйнайди. Чунки у эртанги кун кишиси тарбиячисидир. Бундан ташқари хотин-қизларимиз барча соҳаларда ўз имкониятларидан тўлароқ фойдаланишлари керак деб ўйлайман. Бу масала фан соҳасида ўз ечимини топган, илмий изланишлар олиб боришда аёллар бирмунча имтиёзларга эга. Аммо буни барча ташкилот, корхона ва муассасаларда ҳам учратавермайсиз. Мазкур масалани ҳар бир идора ўз имкониятларидан келиб чиққан ҳолда ҳал этиши лозим.

Суҳбатдош
Абдумалик АБДУРАҲМОНОВ.

** Кенгашлар фаолиятидан*

ЯҚИН КЎМАКЧИЛАРИМИЗ

Ҳозирги кунда маҳалла клубида аёлларимиз учун бичиш-тикиш тўгараклари, араб ёзуви ҳамда лотин алифбосини ўрганиш курси, шахмат-шашка ва бошқа спорт тўгараклари ишлаб турибди. Тўгаракларга 200 га яқин киши жалб этилган. Айниқса, жамоатчилик асосида ишлаб, машғулотларни мазмунли ва қизиқарли ўтказишда Арофатхон, Мавлудахон ва Мамлакатхонлар жонкуярлик кўрсатишаяпти.

Фаоллар ва хотин-қизлар кенгашининг аъзолари бошчилигида маҳалла клубида Мустақиллик байрами, халқаро хотин-қизлар куни ва Наврўз айёми кенг нишонланди.

Эндиликда никоҳ кечалари ва тўй маросимларини ҳам шу клуб биносида ўтказишни мўлжалламоқдамиз. Хотин-қизлар кенгаши ўз ишларини фаоллар ва маҳалла оқсоқоли Ёдгор Обидов билан маслаҳатлашган ҳолда олиб боради. Меҳнат ва уруш фахрийлари, кўп болали оналар, ёрдамга муҳтож оилалар ва боқувчисиз қариялар маҳалла дафтарида алоҳида рўйхатга олинган. Атрофимиздаги мактаб жамоалари ва ўқувчилар ташкилотлари уларга бириктирилган бўлиб, оталиқ ёрдами кўрсатадилар.

Маълумки, оилаларда ўтказиладиган никоҳ ва суннат тўйлари, чарлар, бешик тўйлари, қуда чақириқ каби маросимларни ташкил этиш учун хонадондан катта маблағ талаб қилинади. Ҳозирги қийинчиликлар баъзи чиқимларни кескин камайтиришни тақозо этмоқда.

Фаоллар ва кенгашимиз аъзолари тўй маросимларини ихчамлаштириш, спиртли ичимликлар истеъмол қилмаслик ва исрофгарчиликларга йўл қўймаслик мақсадида тўйхоналарда бўлиб, тўй эгаларига маслаҳатлар берадилар. Бундай хайрли ишлардан оилалар мамнун бўлишяпти.

Шуни ҳам айтиб ўтишим керакки, кенгашимиз аъзоларига маҳалладаги хонадонлар бириктирилган. Улар бу жойларда тез-тез бўлиб, оила аъзоларининг уй шароити, муносабатларни ўрганадилар. Лозим бўлса, маслаҳатлар бериб, баъзи келишмовчиликларни ҳал қилишда фаоллик кўрсатиб келмоқдалар. Миллий урф-одатлар ва маросимлар ҳозирги замон талаблари даражасида бўлиши учун 82-ўрта мактаб жамоаси ва ота-оналар билан ҳам ҳамкорлик қилаяпмиз. Билим даргоҳи «Чорсу» бозорига ва савдо ярмаркаларига яқин бўлгани туфайли кўпчилик ота-оналар савдо ишлари билан шуғулланадилар. Бу ҳол айрим болалар ўқиши ва тарбиясига салбий таъсир кўрсатмоқда. Шуни эътиборга олиб, биз ота-оналар билан уларнинг касби, машғулотига қараб, гуруҳларга бўлган ҳолда алоҳида-алоҳида тадбирлар уюштиришни тажриба қилиб кўряпмиз.

Таълим ва тарбия ягона жараён бўлгани сабабли аввало ҳар бир дарсни ҳаёт билан, замон талаблари билан боғлаб олиб боришга ҳаракат қилинаяпти. Болалар «Миллий урф-одатларимизга менинг муносабатларим», «Исрофгарчилик — гуноҳ» каби мавзуларда эркин иншолар ёзишгани фикримнинг далилидир.

Дилбар КАРИМОВА,
Шайхонтоҳур туманидаги «Олмазор» маҳалласи хотин-қизлар кенгашининг раиси.

УЙ БЕКАЛИГИ ЎРГАТИЛМОҚДА

СОБИР Раҳимов туманидаги 45-кечки педагогика миллий лицейида қизлар таълим олишмоқда. Билим даргоҳи директори Тинчвой Пўлатов шундай ҳикоя қилади:

— Қизларни маърифатли қилиб ҳаётга тайёрлаш аввало оиладан бошланади. Келажак авлодга кўрсатилган бугунги ғамхўрлик келгусида улкан имкониятлар яратиши табиий. Миллий лицейимиз давр тақозоси билан юзага келди. Камина бошчилик қилаётган жамоа шаҳримизга халқ анъанавий санъати усталари, бошланғич ва иқтисодий таълим муаллимлари, тиббиёт ҳамширалари, эски ўзбек ёзуви муаллимлари ҳамда боғча тарбиячиларини етказиб беради. Айни пайтда 1240 нафар талабалар таълим олишмоқда. Улар асосий мутахассислик билан боғлиқ фанлардан ташқари қўшимча уй бекалиги, юмшоқ ўйинчоқлар ясаш, ўймакорлик, наққошлик сирларидан ҳам воқиф бўлиб, ўқишни тугатадилар. Бу ерда шунингдек «Миконд» заводининг 20 нафар ишчиси таълим олмоқда. Улар учун корхона маблағ ўтказган.

Айни пайтда кўпгина жамоалар билан ўзаро ҳамкорлик қилаяпмиз. Малакали устозлардан таълим олган қизларимизнинг маълум қисми олий ўқув юртлари ҳамда махсус билим даргоҳларида ўқишни давом эттираяптилар.

Ўқув хоналари замонавий асбоб-ускуналар билан жиҳозланган. Тез-тез турли кечалар ўтказиб турилади. Ушбу тадбирларни санъат даргоҳларида олиб борамиз. Ҳамза номли ўзбек Давлат академик драма театри ва республика Ёш томошабинлар театри талабалар севган масканлардир. Лицейнинг етакчи қизларидан Насиба Шокаримова, Гавҳар Алимова, Мунира Усмонова, Дилноза Ҳадамуҳамедова, Маъмура Тошхўжаева, Умида Султоновалар бошқаларга ўрнак бўлишяпти.

Истеъдодли Умида Содиқхўжаева туманлараро ўтказилган она тили ва адабиёт олимпиадасида совриндор бўлди.

Дилором ҲАКИМОВА.

«Малика» трикотаж ишлаб чиқариш бирлашмасига қарашли 2-фабрикада кўплаб хотин-қизлар меҳнат қилади. Уларнинг аксариятини ёш ишчилар ташкил этади. Қизлар ўз ишларини муваффақиятли бажариш билан бирга, катта опахонларидан ва аяжонларидан энг керакли маслаҳатларни ҳам олиб туришади.

СУРАТДА: 2-фабрика ишчиси Дилдора Абдураҳмонова ишчанлиги ва одоблилиги билан жамоа ўртасида ўз обрўйига эга. У ўз касбидан ҳамиша миннатдордир.

Козим Ўлмасов олган сурат.

** Қалб изҳори*

НАЗОКАТЛИ БЎЛАЙЛИК, ДУГОНАЖОНЛАР

БУЮК бир донишманд «Аёлни гул билан ҳам уриб бўлмайди», деганда жуда ҳақ эди. Азалдан Шарқда аёлни гўзаллик тимсоли, табиатнинг кўркам санъати, деб баҳолаб келганлар.

Ҳозирги кунда кўча-кўйда, маҳаллаларда назокатли, иффатли аёлларни кўрганда уларга ҳавас билан боқамиз. Улар ўзларидаги одамийлик хислатлари, ширинсуханлиги, табиатан хушчақчақлиги билан атрофдагиларни мафтун этишади. Аммо баъзиларда афсуски, бунинг аксини кўрамиз. Энг ёмони, миллий ва маънавий қадриятларимизга зид бўлган хатти-ҳаракатлари билан эл назаридан қоладилар.

Қўшни маҳаллада яшовчи Дилфуза исмли бир аёлни биламан. Очиғи, унинг турмушига қўни-қўшнилар ва ёру биродарлари жуда ҳавас қилишарди. Зеро, умр йўлдоши ва фарзандлари билан жуда иноқ яшарди. Кўпинча бирга истироҳат боғлари ёки кино ва театрга томошага кетишаётганини гувоҳи бўлиб қолардик. Буни қарангки, фарзандлари вояга етай деб қолганда у севиб, ардоқлаб, не умидлар билан бир ёстиққа бош қўйган ёстиқдоши унга хиёнат қилди. Ҳатто шу даражага бордики, ота-онасининг маслаҳатларини инобатга олмай, уларнинг юзига оёқ тираб, уйдан чиқиб кетди. Болаларининг кўз ёшлари-ю, ота йўлига мўлтираб термулишлари унинг тошга айланган бағрини эрита олмади. Эшитишимча, у билан айни пайтда яшаётган аёл муаллима экан. Унинг ўзики, норасидаларнинг кўз ёшларига сабабчи бўлибдими, келажак авлодга яхшилик, эзгулик уруғларини сочишига ишониш қийин.

Дилфуза бу воқеани ўкиниб гапириб берганида унинг мунгли кўзларига термулиб, беихтиёр киприкларимга ёш қалқиди. Табиат ато этган ҳусн-малоҳатни ўзида акс эттирган бу аёлнинг ёши 40 га етар-етмас, сочларига оқ оралаган эди. Буни қарангки, шундай аччиқ қисматига, тақдирнинг аянчли зарбасига чидаб, тишини-тишига босганича, ўз назокати, иффатини сақлаб яшаб келмоқда.

Кейинги пайтда маҳаллаларга эътибор кучайтирилиб, мазкур масканларда қадимий удумларимиз, урф-одатларимиз, қадриятларимизни қайта тиклашга алоҳида эътибор берилаётгани қувончлидир. Шу ўринда маҳалла фаоллари, хотин-қизлар кенгашлари оилаларни сақлаб қолиш, эр-хотин, қайнона-келин муносабатларини шакллантиришга астойдил ҳаракат қилишаётганини таъкидлаб ўтиш зарур. Шундай экан, доимо назокатли бўлайлик, азиз дугоналарим.

Холида ИНОГОМОВА.

Қизлар сирлашганда.

Абдусаттор Тўраев сурат-лавҳаси.

** Дилкаш суҳбатлар*

ОРЗУГА АЙБ ЙЎҚ

● Баъзан ҳаётда шундай воқеалар юз берадики, биргина ҳавас ёки қизиқиш орқали инсон бутун умрини, турмуш тарзини, келажагини ўзи тасаввур ҳам қилмаган соҳа билан боғлайди. Ҳатто охир-оқибат шу соҳанинг ҳақиқий устасига айланади. Озода Аҳмедова ҳам ана шундайлар сирасига киради.

Озода Аҳмедованинг номи спорт ихлосмандларига яхши таниш. У шашка бўйича бир неча марта Ўзбекистон чемпиони бўлиб шуҳрат қозонган. Шу билан бирга ўзбек аёлларидан чиққан биринчи спорт шарҳловчиси. Бугун эса Озода Аҳмедова «Назокат» меҳмони.

— Озода опа, биринчи сизга берадиган саволимиз ғайриодатийроқ бўлиши мумкин. Айтингчи, спорт сиз учун нима?

— Бу саволга бирданига жавоб бериш бироз мушкулроқ. Бу ҳақда кўп ўйлаганман. Шулардан хулоса қилиб айтадиган бўлсам, спорт мен учун ҳамма нарса, бир сўз билан айтганда ҳаёт. Мен спорт орқали ўзим орзу қилган ва қилмаган нарсаларга эришдим. Бахтимни топдим. Охир-оқибатда тақдирим, келажагимни шу соҳага бахшида қилдим.

— Спортчи бўлмаганингизда қандай соҳани танлар эдингиз?

— Тўғрисини айтсам спортчи бўлиш хаёлимга ҳам келмаганди. Болалигим «Катта боғ» маҳалласида ўтган. Жуда шўх эдим. Болалар билан футбол ўйнардим. Уйда дадам, опаларим билан кўп шашка, шахмат, биллиард ўйнардик. Мактабда ўқиб юрган пайтимда — 1969 йилда синфимиздан бир гуруҳ болалар Гайдар номли кашшофлар уйига шахмат тўгарагига ёзилдик. Тасодифни қарангки, ўқитувчимиз шахмат эмас, шашка бўйича мутахассис экан. Қатнаб юрдик. Бирин-кетин мусобақаларда иштирок эта бошладим. Лекин шашка мен учун энг асосий эмасди. Мактабни битириб Тошкент тиббиёт институтига ҳужжатларни топширганимда чемпион бўлгандим. Шифокорликка қизиқардим. Спортчи бўлиш тақдиримга битилган эканми икки йил институтга киролмадим. Шундан кейин шифокорлик билан хайрлашдим. Энди ўйласам тўғри қилган эканман. Институтга кирган тақдиримда ҳам мендан шифокор чиқмасди. Кейин педагогика институтига ўқишга кирдим. Спорт бўлса, биринчи ўринга ўта бошлади.

— Биринчи бор чемпион бўлганингизда, нималар ўтган хаёлингиздан? Келажагингизни балки ана шу чемпионлик белгилаб бергандир...

— Биласизми, шашка ўйнашни ҳамма билади. У оммавий ўйин. Шунинг учун чемпион бўлиш ўзим учун ҳам, кўпчилик учун ҳам шунчаки омаднинг келгани бўлиб туюлган. Энди эса ундай эмас. Унга эришиш учун қанча-қанча машаққат, меҳнат керак. Мен буни айниқса спорт усталигига даъвогар бўлганимда ҳис қилганман. 1971 йилда биринчи чемпионликни қўлга киритганимдан кейин, 1973 йилда хотин-қизлар ичида собиқ Иттифоқда биринчи бўлиб рус шашкаси бўйича усталикка номзодликни бажардим. Ўшанда «Шашка маликаси» деган ном ҳам олгандим. Кейин бирин-кетин беш маротаба Ўзбекистон чемпиони бўлдим. 8 марта собиқ СССР чемпионатида ўйнадим. Ўзбекистон терма командасининг аъзоси бўлдим.

— Айтишларича, сиз шахсий бахтингизни ҳам шашка орқали топган экансиз?..

— Ҳа турмуш ўртоғим билан мусобақада танишиб қолганман. У ҳам шашка бўйича бир неча марта чемпион бўлган, гроссмейстер. Ҳозир яхши яшаймиз, кўз тегмасин. Иккита қизимиз бор.

— Озода опа, сизни кўпчилик шашка устаси сифатида билиш билан бирга, спорт шарҳловчиси сифатида ҳам яхши танишади. Бинобарин сиз ўзбек қизларининг ичида биринчи спорт шарҳловчисисиз. Сўнгги пайтларда ойнаи жаҳон орқали кам кўринасиз. Бунга сабаб нима?

— Нима десам экан. Илгари ёш, жўшқин эдик. Ҳар қанча ишласак ҳам чарчамасдик. Имконият ҳам катта эди. Ҳозир эса ундай эмас. Вақтим жуда кам. Кейин телевиденеда эрта-кеч, баъзан, дам олиш кунлари ишлашга тўғри келади. Болаларим ёш бўлганлиги учун менга бу оғирроқ.

— Ҳозирги ишингизчи, ўзингизга ёқадими?

— Албатта, ҳозир вилоят спорт комитетининг ташкилий бўлимида ишлайман. Ўзим яхши кўрган, билган соҳа. Ишим қизиқарли. Мусобақаларга тайёрланамиз. Ўтказамиз. Ҳар ҳолда спорт яхши соҳада.

— Ўзбек хотин-қизларининг спортдаги иштирокига қандай муносабатдасиз? Кўпинча бизда аёллар спортни ўзлари учун кераксиз деб билишади.

— Ана шундай қараш нотўғри. Спорт аёл, эркак бўлсин жуда керакли. Бизнинг хотин-қизларимиз спортни фақат тош кўтаришу футбол ўйнаш деб тушунишади. Аслида ундай эмас. Спорт бу аёллар учун гўзаллик, нафосат ва энг муҳими саломатликдир. Спорт аёлларга жуда керак. У инсонни фақат жисмоний томондан чиниқтириб қолмай, балки шунингдек онгини, иродани, ақлни тарбиялайди. Инсонни бардошли, маънавий томондан кучли қилади.

— Мусобақада ютқазиб қўйганда йиғлаганмисиз. Ва умуман спортни ташлаб кетаман деган ўй бўлганми сизда?

— Спорт бу фақат олқишлар, совринлар дегани эмас. Баъзан ютқазган, мураббийдан дакки эшитган, йиғлаган пайтлар ҳам бўлган. Битта партия 6-7 соат давом этарди. Бунинг учун жуда катта чидам, бардош керак. Лекин спортни ташлаб кетишни асло ўйламаганман.

— Энди-чи, ҳозир нега ўйнамайсиз. Ёки «истеъфо» бердингизми?

— Йўқ, нега энди. Ҳали менинг орзуларим кўп. Насиб бўлса яқинда республика биринчилигида ўйнамоқчиман. Шашка учун ёшнинг унча аҳамияти йўқ.

— Келажак орзуларингиз...

— Шашка бўйича жаҳон биринчилигида қатнашиш. Ўзбекистоннинг спортчи хотин-қизларини дунёга танитиш. Бу ҳозирча орзу, унга айб йўққу, тўғрими?

Назира СОДИҚОВА
суҳбатлашди.

** Сўраган эдингиз...*

РОВОЧ ЧЕҲРАНИ ОЧАДИ

● Айтишларича, ровоч танани соғлом қилиш билан бирга кишининг гўзал бўлишига ҳам таъсир кўрсатар экан. Ҳозирги айни ровоч пишиб етилган пайтда ундан салқин ичимликлар тайёрлаш мумкинми?

С. Омонова,
«Қўйлиқ—1» даҳасида истиқомат қилувчи уй бекаси.

РОВОЧДАН лимонад тайёрлаш учун ўсимлик толалари юпқа-юпқа қилиб кесилади, кўндалангига, 2—3 қошиқ шакар аралаштириб қўшилади ва салқин жойга 1—1,5 соат қўйиб қўйилади. Бир ош қошиқ шакарга бироз сув қўшиб, қуруқ товада қизартириб олинади, қайноқ сувда эритиб, ровочга қўшилади ва совугач сузиб олинади. Газли сув ва зираворлар қўшилади.

Яна бир тури. Тухум сариғини идишга солиб, устидан ровоч суви, лимонли шарбат, совуқ сув қуйилади ва яхшилаб аралаштирилади. Стаканга музқаймоқ солиб, қориштириб қуйилган аралашма қуйилади. Бундай салқин ичимликлар дармондориларга бой бўлиб, уларни истеъмол қилсангиз чеҳрангиз доимо ёришиб юради.

Гулчеҳра АЛИМОВА.

** Олий ўқув юртларида*

АДАБИЙ ТАЪЛИМ МАВЗУИДА

НИЗОМИЙ номли Тошкент давлат педагогика институтида Ўзбекистон Республикаси Халқ таълими вазирлиги қошидаги Республика ўқув-услубиёт маркази ҳамда мазкур институт ташаббуси билан «Олий ўқув юртларида ўзбек адабиётини ўқитишнинг аҳволи ва уни янада яхшилаш йўллари» мавзуида илмий-амалий анжуман бўлиб ўтди. Унда «Ўзбек мумтоз адабиёти тарихи муаммолари ва олий адабий таълим» мавзуида Ўзбекистон Республикаси Фанлар академияси Адабиёт институтининг бўлим мудири, филология фанлари доктори, профессор Абдуқодир Ҳайитметов, «XX аср ўзбек адабиёти тарихини янгича нуқтаи назардан ёритиш ва олий мактаб адабиёт муаллимларининг вазифалари» мавзуида Фанлар академиясининг мухбир аъзоси, профессор Салоҳиддин Мамажонов ва бошқалар сўзга чиқдилар.

Шунингдек анжуман давомида институт ўқитувчиларининг педагогика институтларида ўзбек адабиётини ўқитишнинг амалий масалалари, қатағон йилларининг қурбонлари бўлган ёзувчилар, хусусан Беҳбудий ва Чўлпон адабий меросини чуқурроқ ўрганиш масалалари, олий ўқув юртлари учун янги дарслик ва қўлланмалар яратиш муаммолари хусусидаги қўшимча маърузалари тингланди. Нутқлар юзасидан ўтган савол-жавоблардан сўнг таклиф ва фикр-мулоҳазалар билдирилиб, келгусида қилинажак ишлар белгилаб олинди.

Мурод РАҲИМОВ.

●

** Янги томошалар*

МУНОСИБ АРМУҒОН

СУВДАН ўтказиб қўймоқчи бўлиб устига миндириб олган тошбақагаки нишини санчган чаён. Анвар Мирзони сийлаб қўярмиди? Унинг сийлаши — чақиш, унинг туҳфаси — заҳар... Мулла Абдураҳмон оддий чаёнлардан эмас. Йиллаб мадрасада ўқиб на мулла, на инсон бўла олмаган, меҳробни ҳам шум нияти, қора пешонаси билан заҳарлаган, худонинг уйида туриб, пок даргоҳни нопок қадами билан ифлослантирган бир кимса... Буюк ёзувчимиз Абдулла Қодирийнинг маҳорати шундаки, Абдураҳмон образи орқали худбинлик, кўролмаслик, ўз манфаати йўлида ҳар қандай қабиҳликдан, тубанликдан ҳам тап тортмайдиган бандаларнинг характерини тўлақонли очиб берган.

Яқинда Ҳамза номли Ўзбек Давлат академик драма театрида улкан адибимиз Абдулла Қодирийнинг «Меҳробдан чаён» романи асосида яратилган янги томошанинг илк намойиши бўлиб ўтди. Катта романнинг сюжетини саҳнага кўчиришнинг ўзи бўлмайди. Шу маънода театр ходими Эркин Хушвақтов романнинг саҳнавий нусхаси устида узоқ ишлади. Ўзбекистон халқ артисти, Давлат мукофоти совриндори Турғун Азизов ҳамда санъат институтининг катта ўқитувчиси Мунаввара Абдуллаевалар спектаклга режиссёрлик қилишди. Томошада бастакор Саидазим Ҳасанов ёзган ҳамда ўзбек халқ мусиқаларидан кенг фойдаланилди. Саҳна безакларини таниқли театр рассоми Анатолий Жибоедов ишлади.

Шу кунларда Ҳамза номли театрнинг томошахонаси мухлислар билан гавжум. Улар янги томошани кўриш учун шаҳарнинг турли бурчакларидан келишяпти.

Театрда янги спектаклнинг қўйилиши бир байрам бўлади. Бу байрамнинг узоққа чўзилиши, ҳар бир томошада худди премьерадагидек томошабинларнинг кўп бўлиши эса, аввалам бор ижодий жамоанинг кучига, саҳна асарининг қай даражада кўрсатилишига боғлиқ.

«Меҳробдан чаён» томошасидаги ҳар бир образ ўзига хос усулда талқин этилган. Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артистлар Ҳожиакбар Нурматов (Солиҳ Маҳдум), Римма Аҳмедова (хон хотини), Муҳаммадали Абдуқундузов (Султонали), Пўлат Носиров (Худоёрхон), Малика Иброҳимова (Нигор ойим) Ёдгор Саъдиев (Мулла Абдураҳмон), ёш умидли актёрлар Фотиҳ Жалолов (Анвар), Дилдора Юсупова (Раъно) ва бошқа ролларнинг ижрочилари бўлган Ғайбулла Ҳожиев, Абдусамат Маҳмудов, Дилбар Икромова, Маҳмуда Исмоилова, Фатҳулла Маъсудовлар ўз маҳоратларини намойиш этишди.

Ушбу томоша атоқли адибимиз Абдулла Қодирийнинг 100 йиллигига муносиб армуғон бўлади, албатта.

Малика ХИДИРОВА.

*Ғалабанинг 50 йиллиги олдидан

НОМИ РЎЙХАТЛАРДА БИТИЛГАН

1939 ЙИЛНИНГ баҳорида Ғанитой Тошниёзов армия сафига чақирилди. Улар тушган поезд Белоруссия томон йўл олди. Ғанитой ҳарбий хизматни Белосток шаҳри яқинида ўтай бошлади. Йигитлик бурчини ўтаб, уйга — оиласи бағрига қайтиш муддати яқинлашганда Ватан уруши бошланди. Молодечно шаҳри яқинида биринчи бор жангга кирган Ғанитой ўша куниёқ уни интиқлик билан кутаётган ота-онасига мактуб ёзди:

«Уруш бошланди. Отажон ва онажон, мен учун қайғурманг. Агар ҳалок бўлсам, мардларча ҳалок бўламан. Юзингизни ерга қаратмайман. Ўғлингиз Ғанитой».

Шиддатли жанглар давом этарди. Ғ. Тошниёзов жангчиларимиз душман зарбаси остида чекинишаётган бўлишса ҳам, албатта, ғалаба қозонишимизга ишонар эди.

Гитлерчилар Минск шаҳри томон интилардн. Ҳужум жанглари шиддатидан таркибида Ғанитой жанг қилаётган ҳарбий қисм ҳам чекинишга мажбур бўлмоқда эди.

Тошкентлик йигит ўз қуролдошлари билан қуршовда қолди. Душманнинг орқа томонида ҳам ҳаёт-мамот жанглари давом этарди.

Бир кун кечқурун жангчи қуршовда топишган дўстлари билан Жермец қишлоғи яқинидаги йўл ёқасида фашист автоматчиларига дуч келиб қолди. Ўртада жанг бошланиб кетди.

Гитлерчилар қаттиқ қаршилик кўрсатди. Пулемётлардан ўт очишди. Ғанитой оғир ярадор бўлди ва ҳушини йўқотди. Уни шу қишлоқлик Ксения Ивановна Косянка деган аёл хонадонига олиб келишди.

Бу ерда у бир ойдан ортиқ вақт бўлди. Ксения Ивановна унинг саломатлигини тиклаш учун қўлидан келган чораларни кўрди.

Ярадор жангчи турган бу хонадонга уни бу ерга олиб келган қўшни қишлоқлик йигит келиб турарди. Жорж исмли бу йигит кичикроқ партизанлар отрядида разведкачи бўлиб, Ғанитойни ҳам улар сафига тортиш ниятида эди.

— Бу ердан унча узоқ бўлмаган жойда партизанлар отряди ҳаракат қилмоқда. Отрядга Москва раҳбарлик қилади. Мен лоф қилмаяпман. Ишончим комилки, фашистлар Москвани ҳеч қачон қўлга кирита олишмайди, — деди Жорж.

Жорж ўша куниёқ отряд командири Владимир Павлович Дерябин ҳузурида бўлиб, Ғанитой билан бўлган суҳбат ҳақида гапириб берди.

Дерябин дарҳол шифокор партизан Юзбашиянни юбориб, Ғанитойни отрядга олиб келтирди.

Отряд командирининг тошкентлик эканлигидан, ўзбек тилида бемалол сўзлаётганлигидан Ғанитойнинг дили ёришиб кетди.

Дерябин Михаил исмли партизанни ўз ҳузурига чақирди:

— Миша, Ғанитой Тошниёзовга портлатиш ишларини ўргатишни сенга топширaман.

Дерябиннинг топшириғига мувофиқ Михаил Ғанитойга портлатиш сирларини астойдил ўргата бошлади. Аммо ундан ҳассани қўлдан қўймасликни талаб қилди. Ҳар куни эрта тонгдан қош қорайгунча тиним билишмасди.

Орадан кўп вақт ўтмай, Минск — Могилев йўлида йирик автоколонна тор-мор қилинди. Шу биринчи жангдаёқ Гриша (Ғанитойни шундай деб аташар эди) мардлик ва матонат кўрсатди.

Партизанлар сони кун сайин ортиб борарди. «Разгром» деб номланган партизанлар бригадаси таркибида «Искра» отряди вужудга келди. Отрядга В. П. Дерябин командир этиб тайинланди, Ғанитой эса отряд таркибидаги портлатувчилар гуруҳига етакчилик қиладиган бўлди. Гуруҳ таркибига наманганлик Мамаёқуб Ҳолиқов, белоруссиялик Борис Артемович, сибирлик Михаил Маликов, украиналик Анатолий Ишчук ва Анатолий Николаевскийлар киритилди.

1942 йил сентябрь ойида душман эшелонини портлатиш режаси тузилди. Гитлерчилар ҳар бир километр масофага 6—8 тадан соқчи қўйишарди. Шунинг учун ниҳоятда эҳтиётлик билан ҳаракат қилиш лозим эди.

Бу сафар душман соқчилар қўймасдан, темир йўлни чангал сим билан тўсган экан. Портлатувчилар ундан эпчиллик билан ўтиб олишди ва дарҳол портлатиш воситаларини ўрнатишди. Биринчи паровоз ўтганидан кейин портлаш рўй берди. Эшелондаги 500 га яқин гитлерчи аскар ва зобитлар яксон қилинди.

Шу лаҳзада:

— Хальт! — деган товуш эшитилиб қолди.

Михаил Маликов портлатиш воситаларини ўрнатиб, орқага қайтаётган дўстларини қўллаб-қувватлаш учун тайёр бўлиб турган эди. Бироқ, гитлерчига қарата ўт очишга тўғри келди...

1944 йил баҳорида душман Белоруссиядан қувиб чиқарила бошланди. Партизанлар ҳам чекинаётган гитлерчиларга зарба беришарди. Отрядда эса ярадорлар кўпайди.

Отряд командири фашистларнинг тиббиёт омборига ҳужум қилиб, дори-дармон олиб келиш тўғрисида топшириқ берди. Ғанитой дарҳол ўз гуруҳи билан топшириқни бажаришга киришди. Топшириқ муваффақиятли адо этилди.

Топшириқ устига топшириқ. Петровичи қишлоғи яқинида душманнинг яна бир эшелонини портлатиш тўғрисида буйруқ олинди. Ғанитой бошлиқ гуруҳ портлатувчилари ҳар сафаргидек, ўз вазифаларини қисқа муддатда адо этишди. Эшелонни портлатиб, лагерга қайтаётганларида улар гитлерчилар пистирмасига дуч келиб қолишди.

Портлатувчилар орқага қайтишга мажбур бўлишди. Ғанитой эса жангни давом эттирди, автоматига сўнгги дискани ўрнатаётганда ёнида граната портлади. Ярадор бўлиб, ҳушини йўқотди. Аммо мадори қуриган бўлса ҳам, амаллаб ўрнидан турди. Фашистлар ундан 15 метрча нарида эди. Автоматидан ўт очди. Ўқ тугагач тўппончани ишга солди.

— Таслим бўл! — деб қичқиришди гитлерчилар. Аммо довюрак йигит таслим бўлишни хаёлига ҳам келтирмади. Тўппончасидан 6 та ўқ узиб, сўнгги ўқ билан ўзини отди.

Шу атрофдаги қишлоқларнинг аҳолиси фашистлар чекингач, Ғанитой жасадини ахтариб топишди ва Клиники қишлоғи яқинидаги «Разгром» партизанлар бригадаси биродарлик қабристонига дафн этишди. Қабристонда ўрнатилган ёдгорликка: «Ўзбекистонлик партизан Гриша Тошниёзов. Қаҳрамонга абадий шон-шарафлар бўлсин!» — деб ёзиб қўйилди.

* * *

Ғанитой Тошниёзов бошлиқ портлатувчилар гуруҳи душманнинг 7 эшелонини портлатгандан кейин «Искра» отряди ва «Разгром» бригадаси қўмондонлиги уни мукофотланишга лойиқ деб топади. У 1944 йил 15 августда I даражали Ватан уруши ордени билан мукофотланади.

Тошкентлик қаҳрамон партизан Ғанитой Тошниёзовнинг жасоратини Белоруссияда кўпчилик яхши билади. Минск шаҳридаги «Ватан уруши» музейида унинг портрети қўйилган. Шунингдек у ерда ўз жонини фидо қилган ўзбек ўғлони жасорати ҳақида ҳикоя қилувчи ҳужжатлар ҳам сақланмоқда.

Улардан бирида шундай сўзлар бор:

«...Бўлим командири ўрток Тошниёзовнинг номи отряд рўйхатидан ўчирилмасин».

Мажид САМАДОВ,
уруш фахрийси, Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган журналист.

* Турфа олам

СОҲИБҚИРОН ҚОШ ТОШИ

Хитойнинг турли байрам тадбирлари ўтказиладиган асосий майдони — Тяньан-минда, император саройига кирадиган жой ҳозирда санъат музейига айлантирилган. Шу маскан залининг марказида қош тошидан ясалган бир неча дўнгча-тоғлар ўрнатилган. Улар асосан қош тоши — нефрит харсангларидан ясалиб қад кўтарган. Сатҳига эса турли будда афсоналаридаги «саҳналар» ўйиб ишланган. Хитойда қош тошидан кўпчилик вақтларда қабр тоши сифатида ҳам кенг фойдаланилган. Кўриниб турибдики, қош тоши бу инсонларнинг қадимий тарихида улар эътиборини жалб этган тоғ жинси. Кейинги йилларда қадимий Оврўпонинг тош даврига тааллуқли буюмлар ҳам Марказий Альп тоғларининг нефрит — қош тошидан ясалганлиги аниқланди. Хитойда қош тошдан ишланган қадимий ёдгорликлар ва археологик буюмларнинг конлари бўлмаганлиги учун, у Қашғар, Еркент, Хўтан ҳамда Куньлунь тоғларидан олинган бўлиши керак, деган ҳақиқатга яқин тахминлар мавжуддир. У яна шарқий Помирда Ёркентдарё воҳасида учраши аниқ. Чунки у ерлардан қош тоши қазиб олинган излар ҳамон сақланмоқда. Бу намуналарни Темур қабр тоши билан солиштириш натижаси, уни шарқий Помирдан қазиб олинганлиги тўғрисида тахмин қилишга асос бермоқда.

Нефрит — қош тошидан ишланган археологик буюмлар Ҳиндистон ва Японияда ҳам учраб туради. Унинг ҳозирда ҳам маҳсулот бериб турган конлари Янги Зеландияда, АҚШ (Калифорния), Буюк Британия ва Канада, Русия (шарқий Саян тоғлари)да кашф этилган. Ундан ҳозирда чиройли қадаҳлар, гулдонлар ҳамда жилвагар билакузуклар ва узуклар ишлаш одат тусига кирган.

ҚОШ тоши — нефрит, соф минерал ҳисобланмай, таркиби бўйича майда, кристалли тоғ жинсидир. У асосан амфибол минералининг ниначсимон нозик толаларидан ташкил топган бўлиб, тузилишига кўра кигизни эслатади.

Шарқда қадим замонларда ундан инсонлар қиёфаси, пиёла, қилич ва пичоқ сопларн ясалган.

Қош тоши ва унга яқин бўлган жадсит минерали Шарқий Жанубий Осиё халқлари, айниқса Хитойда севимли қимматбаҳо тош ҳисобланган. Улар бу икки қимматбаҳо тошни «Ю» иероглифи билан белгилаганлар. Кези келганда шуни алоҳида қайд этиш мумкинки, Хитойда бу икки минералнинг саноат аҳамиятига эга бўлган конлари йўқ. Уларнинг бири Бирмадан келтирилса, иккинчиси Қашқардан (Хўтан)дан қазиб олинган.

Қош тоши — нефрит билан яқиндан танишиш ва унинг жозибали жилвасидан завқланиш учун, жаҳонда яккаю-ягона энг катта бўлаги сақланадиган Самарқанд шаҳридаги Гўри Амирга — буюк саркарда, бобокалонимиз Амир Темур мақбарасини яна бир бор зиёрат қилиш ўринлидир. У ерда киши тафаккурини ҳайратга соладиган иккита катта тош бор. Булардан бири нисбатан каттароқ ноёб ғор тоши — мармар оникасидан ясалгани Улуғбек қабри устида бўлса, иккинчиси нисбатан кичикроқ ва жуда моҳирлик билан силлиқланиб, жилоланган нефрит — Темур қабри устига жойлаштирилган. Бу қош тоши ҳозиргача дунё бўйича қош тошидан қилинган энг улуғ буюм ҳисобланиб, унинг узунлиги 1.88, кенглиги 0,4 баландлиги 0,39 метрга тенгдир. Афсуслар бўлсинки, бу мўъжиза асрлар силсиласига бардош беролмай қоқ ўртасидан иккига бўлинган.

Кўпчиликка маълум бўлган олимларининг олиб бораётган илмий изланишлари ҳам тарғиб қилинади.

Мирмажид ЗОКИРОВ,
Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган геолог, геология-минерология фанлари доктори.

АНЪАНАВИЙ КЎРГАЗМА

КУНИ кеча Туркиянинг Истамбул шаҳрида навбатдаги «Европа—Осиё саноат ярмаркаси—94» анъанавий халқаро кўргазмаси ўз ишини бошлади. Биринчи бор бундай кўргазма Истамбул спорт мажмуида 1987 йилда ўтказилган эди. Бу йилги кўргазмада 24 мамлакатдан 500 дан зиёд фирмалар қатнашиш истагини билдирдилар.

Ушбу кўргазма ташкилотчиси «Дайче Мессе АГ» кўргазмалар жамиятидан ажралиб чиққан «Юанновер Мессе Интернационал ГМБХ» кўргазмалар шўъбасидир.

Кўргазманинг Ўзбекистон бўлимида Республикамиз аҳолиси, ҳудуди, йирик шаҳарлари, фойдали қазилмалари, транспорт йўллари, саноат ва қишлоқ хўжалиги объектлари ҳақидаги маълумотлар ўрин олган. Унда Ўзбекистоннинг машинасозлик, қора металлургия, йўлсозлик техникаси, электроника, электротехника, кимё, пластмасса, атроф-муҳитни ҳимоя қилиш каби соҳаларига кенг ўрин берилган. Чунончи ИЛ—76, ИЛ—114 каби самолётларнинг макетлари В. П. Чкалов номли Тошкент самолётсозлик ишлаб чиқариш бирлашмасининг фаолияти ҳақида маълумот берса, Тошкент трактор заводи, «Компрессор» заводлари, «Ўзбектранс» ассоциациясининг маълумотномалари шу корхоналарда қилинаётган ишлар тўғрисида яққол тасаввур туғдиради. Шунингдек, электроника, электротехника, кимё-пластмасса, атроф-муҳитни ҳимоя қилиш борасида жумҳуриятимиз олимларининг олиб бораётган илмий изланишлари ҳам тарғиб қилинади. Ўзбекистондаги қўшма корхоналарнинг биринчиси ҳисобланмиш «Ўзпластитал» ўзбек—Италия қўшма корхонаси ҳам ўз маҳсулотлари билан қатнашади, «Водгео» илмий-текшириш институти, «Фотон» ишлаб чиқариш бирлашмаси, кимё-технология илмий-текшириш институтлари фаолиятлари ҳақидаги маълумотлар кўргазма қатнашчиларига ҳавола қилинади. Ўйлаймизки, ушбу кўргазма ҳам Ганновер кўргазмаси сингари Ўзбекистон халқ хўжалигининг ривожига муносиб ҳисса қўшади.

Маҳмуда ИСМОЙЛОВА,
«Ўзэкспомарказ» ходими.

◎

Болалик... Беғубор, дунё ташвишларидан ҳоли умр зарвараги. Уни эслаганда ширин энтикмайдиган, соғинмайдиган киши бўлмаса керак. Айниқса, мана бу табиат қўйнида яйраб-яшнаб, борлиқни ўзларининг шўхшодон кулгилари билан тўлдирган болаларни кўрганда беихтиёр қайтадан бола бўлиб қолишни истайди инсон. Улар бизга ана шу олтин дамларни ҳадя этади.

◎

* Қилмиш-қидирмиш

ПУЧГА ЧИҚҚАН ҚАБИҲ РЕЖА

АЛЕКСЕЙ Н. ва Дима В. лар мактабда бирга ўқишган. Уларнинг орасидан қил ҳам ўтмаслигига сабаб бор: орзу-умидлари бир. Лотереяга ютуқ чиқмаслиги-ку мумкин. Аммо қандай бўлмасин, яхши яшаш керак. Бойлик орттириш лозим. Уйингда видеомагнитофон бўлсаю истаган киноингни ётволиб кўраверсанг. Тагингда машина бўлса. Хуллас, ишламасанг-у катта-катта тишласанг.

Бу икки ёшни ана шу хомхаёл режалари анча қийнади, тақдирларига чигаллик киритди. Ота-онадан бездирди, ошна-оғайнидан айирди, севикли ёрлари ташлаб кетди ва охир-оқибат қора курсига олиб келди. Эндигина мактабни амал-тақал билан туғаллаган Алексей ва Дима ўғирлик жиноятн содир этишгани учун озодликдан маҳрум қилинишди.

Орадан икки-уч йил ўтар-ўтмас, улар яна топишишди. Узоқ сирлашишди ва яна ҳар галгидек навбатдаги операциянинг хомаки режасини ишлаб чиқишди...

Бу режа аввалгиларидан тубдан фарқ қиларди. Салкам бир ойлар тайёргарлик кўришди. Ҳатто керакли, лозим бўлган қуроллар билан жиҳозландилар.

Шу йилнинг апрель ойи охирларида ярим тунда Яккасарой тумани, Усмон Носир кўчасида жойлашган беш қаватли уйнинг томига чиқиб узоқ ўтиришди. Сўнгра биттаси пастга тушиб аввалдан мўлжалланган хонадонда бирон кимса бор-йўқлигини билиш учун қўни-қўшнилардан суриштирди. Охири ҳеч ким йўқлигига тўла ишонч ҳосил қилгач, томдаги дўстига имо-ишора қилди. Томда ўтирган иккинчи шарпа дарҳол ишга киришди. Уйнинг ёнгинасида жойлашган хўжалик моллари дўконидан харид қилган арқонни аста пастга тушира бошлади. Сўнгра бир учини томдаги темир қувурга маҳкам боғлади-да секин кўзланган уйнинг айвонига дераза орқали тушди. Кейин бемалол эшикнинг қулфини ичкарисидан очиб шеригини чақирди. Икки ҳамтовоқ бир-бирига маъноли кўз қисишиб ишга шўнғиб кетдилар. Қайси хонага кирманг, қимматбаҳо буюм ва электрон аппаратлардан кўзи қамашган бу кимсалар барисини олишга, хонадонда ҳеч нарсани қолдирмасликка ҳаракат қиларди. Хорижда ишланган видеомагнитофонлар, аудимагнитофон, юздан ортиқ видео ва аудиотасмалар ва бир нечта қимматбаҳо тақинчоқларни тўртта жомадонга жойлаштирдилар. Қолганларини эса чўнтакларига ҳам солишни унутмадилар.

Бемалол юришга-ку ботина олмадилар. Шунинг учун икки тарафга қараб жўнашди. Ҳар иккисининг қўлида зил-замбил сумка. Ярим кечада таксилар ҳам кўринмасди. Алексей бироз юргандан кейин қўллари толди чамаси, салгина нафас ростлаб олишга аҳд қилган ҳам эдики, катта ва ёруғ кўчадан зинғиллаганча милиция машинаси ўтиб қолди. Эрта тонгда бундай оғир юк билан ким йўлга отланди экан, дея милиция ходимлари тўхташди. Шахсини аниқлаш узоққа чўзилмади, уни тезда ўғирланган моллар билан Яккасарой туман ички ишлар бўлимига олиб бордилар. Алексей милициядагиларга бор гапни узоқ яшириб ўтирмади ҳам. Ҳамтовоғи — Диманинг турар жойини айтди. Ҳақиқатан у эндигина молларни уйига олиб кириб ҳатто оёғидаги туфлисини ҳам ечиб улгурмаган экан...

Эрта тонг, ҳали кўпчилик ширин уйқуда. Шу пайт навбатчилик қисмига хабар келди: «Уйимни ўғри урибди. Илтимос, тезда келиб ёрдам беринглар. Манзилгоҳим Усмон Носир кўчаси,.. — уй,.. — хонадон».

Муқаддам ўғирликда айбланиб судланган икки кимса яна суднинг қора курсисига келиб ўтирди.

Ўғирланган молларнинг умумий миқдори хонадон эгасининг ҳисоб-китоблари бўйича 1000 АҚШ долларидан кўпроқ экан. Барчаси уй эгасига қайтарилди. Шу ўринда унга Тошкент шаҳар Ички ишлар бош бошқармаси таркибидаги қўриқлаш бошқармасида хонадонларни марказлаштирилган қўриқлаш бўлими фаолият кўрсатаётгани ва улар сизларнинг шахсий мол-мулкларингизни сақлашга кафолат беради дея маслаҳат бердилар.

Қилмиш-қидирмиш деганларидек икки ҳамтовоқ яна бир неча йилга озодликдан маҳрум қилинишди...

Мирзараҳим МАМАЖОНОВ,
Тошкент шаҳар Ички ишлар бош бошқармаси матбуот хизмати ходими.

ТИЖОРАТ ХАБАРЛАРИ ВА ЭЪЛОНЛАР

АҲОЛИ ВА ТАШКИЛОТЛАР ДИҚҚАТИГА!
1994 ЙИЛ 20 АПРЕЛДАН БОШЛАБ

Ҳамдўстлик мамлакатларига посилкада саноат моллари ва озиқ-овқат жўнатиш чекланмаган ҳолда **ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ**

Посилкаларда наркотик ва заҳарли моддалар, қурол-яроғ, тезёнар буюмлар ва баъзи бир маҳсулотларни жўнатиш тақиқланади (уларнинг тўла рўйхати билан алоқа бўлимларида танишиш мумкин).

«ТОШКЕНТ ПОЧТАСИ» ШАҲАР ИШЛАБ ЧИҚАРИШ КОРХОНАСИ.

Жамғарма банки

ИШ ҲАҚИНИНГ
ЖАМҒАРМА БАНКИ МУАССАСАЛАРИ ОРҚАЛИ ЎТКАЗИЛИШИ
СИЗНИНГ МАНФААТИНГИЗНИ КЎЗЛАЙДИ!

Сизнинг хоҳишингиз бўйича иш ҳақи яшаш ёки иш жойингиздаги жумҳуриятнинг ҳар қандай Жамғарма банки муассасасига Сизнинг жамғарма ҳисобингизга — тўла ёки қисман ўтказилиши мумкин.

ЖАМҒАРМАНГИЗДАН ПУЛ СИЗГА ҚУЛАЙ БЎЛГАН ПАЙТДА ТЎЛА ЁКИ ҚИСМАН БЕРИЛАДИ.

Ўзининг вақтини қадрлайдиганлар учун Ўзбекистон Жамғарма банки бир маротабалик ёки давомли топшириқ асосида уй, газ, электр, телефон, болалар муассасаларидаги бола тарбияси учун маиший ва бошқа хизмат учун тўловларни Сизнинг жамғарма ҳисобингиздан пул ўтказиш йўли билан нақд пулсиз ҳисоб-китобни амалга оширади.

ЖАМҒАРМАНИ НАҚД ПУЛСИЗ КЎПАЙТИРИШ — ЗАМОНАВИЙ КИШИНИНГ ИШ УСЛУБИДИР!

ТОШКЕНТ ШАҲАР ЖАМҒАРМА БАНКИ БОШҚАРМАСИ.

ТОШКЕНТ ТАЖРИБА-МЕХАНИКА ЭКСКАВАТОРНИ ТАЪМИРЛАШ ЗАВОДИ «ИРРИГАТОР» НОМЛИ БОЛАЛАРНИ СОҒЛОМЛАШТИРИШ ОРОМГОҲИГА
пул ўтказиш ва нақд пул тўлаш йўли билан

ЙЎЛЛАНМАЛАР СОТАДИ

ОРОМГОҲ ХУМСОН ҚИШЛОҒИНИНГ ЭНГ СЎЛИМ ВА ГЎЗАЛ ЕРИДА ЖОЙЛАШГАН.

Мурожаат учун манзилгоҳ: Тошкент шаҳри, Уста Ширин кўчаси, 120-уй. Телефонлар: 48-23-66, 48-24-39.

ДИҚҚАТ!

КОРХОНА ВА ТАШКИЛОТЛАРНИНГ РАҲБАРЛАРИ ДИҚҚАТИГА!

ТОШКЕНТ «РАССОМ» БАДИИЙ КОМБИНАТИ

РАССОМЛАРИ ВА ДИЗАЙНЛАРИ — СИЗГА ИДОРА ВА ТУРАР ЖОЙЛАРИНГИЗНИ ЗАМОНАВИЙ ИНТЕРЬЕР БИЛАН ЖИҲОЗЛАБ БЕРАДИЛАР.

БАДИИЙ САЛОНДА:

тасвирий санъат—пейзажлар, натюрмортлар, қадимги ёдгорликлар;
фан ва маданият арбобларининг портретлари;
амалий ва халқ санъати усталарининг авторлик буюмлари;
аҳоли буюртмаси бўйича портретлар чизиб берилади.
Музей, кўргазма, ҳудудлар ва бошқаларни лойиҳалаштириш ва бадиий безашга;
диарама ва макетлар тайёрлашга;
пешлавҳа ва ойнада табличкалар тайёрлашга.

БУЮРТМАЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ
БУЮРТМАЛАР ТАШКИЛ ҚИЛУВЧИ ИНСПЕКТОРЛАРНИ ШАРТНОМА БЎЙИЧА ИШГА ТАКЛИФ ҚИЛАДИ.

Мулоқот телефонлари: 78-52-21, 78-44-31, 78-53-82.

Манзилимиз: 700096, Тошкент шаҳри, Лутфий кўчаси, 10«а» («Оқтепа майдони ёнида, 4, 9-трамвайларнинг «7-мавзе» бекати).

Яккасарой туманидаги «СУРЪАТ» илмий техник марказининг
КИЧИК КОРХОНАСИ
ТУГАТИЛАДИ.

Даъволар эълон чиққан кундан бошлаб бир ой мобайнида 50-18-14 телефони бўйича қабул қилинади.

Бектемир туманидаги «МЕҲНАТЧИ» кичик давлат корхонаси
ТУГАТИЛАДИ.

Даъволар эълон чиққан кундан бошлаб бир ой мобайнида 90-35-87 телефони бўйича қабул қилинади.

Тошкент шаҳар Ҳокими маҳкамаси савдо бош бошқармасининг «Ҳамза» марказий универсаль дўкони раҳбарияти ва жамоаси шу дўкон директори Р. С. Азизовга укаси
Баҳодир Собирович АЗИЗОВнинг
вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Тошкент шаҳар Сирғали туман ҳокимлиги ва туман ободонлаштириш бошқармаси бошлиғи М. М. Маҳамадалиевга онаси
Инобатхон ая МАҚСУДХЎЖА қизининг
вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

«Ўзбекистон» номли Тошкент чарм ва пойабзал ишлаб чиқариш ҳиссадорлик жамоаси сунъий чарм заводи раҳбари
Баҳодир Собирович АЗИЗОВнинг
бевақт вафот этганлигини чуқур қайғу билан билдириб, марҳумнинг оила аъзолари, қариндош-уруғлари, ёр-биродарларига ҳамдардлик изҳор этади.

Бош муҳаррир Эркин ЭРНАЗАРОВ.

Тошкент оқшоми

МУАССИС: ТОШКЕНТ ШАҲАР ҲОКИМЛИГИ

Газета Ўзбекистон Республикаси Давлат матбуот қўмитасида рўйхатга олинган. Рўйхат сони ~ 10.

Манзилимиз: 700000, Тошкент шаҳри, ГСП, Матбуотчилар кўчаси, 32-уй.

Телефонлар: хатлар ~ 33-29-70; эълон ва тижорат хабарларини жойлаштириш масалалари бўйича~ 56-54-68, 32-56-66.

Эълонлар ва тижорат хабарлари аниқ ва тўғрилиги учун жавобгарлик уларни берган ташкилот ва шахслар зиммасидадир.

Нашрни етказиб бериш масалалари бўйича турар жойлардаги почта бўлимларига ёки "Тошкент почтаси" шаҳар почта корхонасининг фойдаланиш бўлимига ~ 33-74-05 телефонига мурожаат қилишингиз мумкин.

Ҳажми ~2 босма табоқ. Офсет усулда чоп этилади. Қоғоз бичими - А-2. Нашр кўрсаткичи - 64690.

"Шарқ" нашриёт-матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: "Буюк Турон" кўчаси, 41-уй.

Душанба, чоршанба ва жума кунлари чиқади. Буюртма Г—993. ● Босмага бериш вақти 11.30. ● Босмага берилди 12.10.